

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

Prostorová diferenciacie volební podpory ODS a TOP 09

v Plzeňském kraji ve sněmovních volbách v roce 2017

Areal differentiation of electoral support of parties ODS and TOP

09 in the Pilsen Region during parliamentary elections in 2017

Sabina Bučanová

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Prostorová diferenciacce volební podpory ODS a TOP 09 v Plzeňském kraji ve sněmovních volbách v roce 2017“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne 9. 5. 2021

v. r. Sabina Bučanová

Poděkování

Ráda bych poděkovala Mgr. Martinu Lepičovi za vedení mé bakalářské práce, a především za ochotu mi kdykoli pomoci.

Děkuji též své rodině a přátelům, kteří mě vždy a ve všem podporovali.

Obsah

Úvod	7
1 Teorie volební geografie	9
1.1 Historie volební geografie.....	9
1.2 Volební geografie.....	10
2 Kompozitní a kontextuální přístup	13
2.1 Kompozitní přístup.....	13
2.1.1 Teorie konfliktních linií	13
2.2 Kontextuální přístup.....	16
3 Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky	19
3.1 Stranické rodiny	19
3.1.1 Rodina pravicových (fiskálně konzervativních) stran	20
3.1.2 Rodina sociálnědemokratických/ socialistických stran	20
3.1.3 Rodina komunistických stran.....	21
3.1.4 Rodina křesťanskodemokratických stran.....	21
3.1.5 Rodina autoritářských/ extrémně pravicových stran	22
3.1.6 Rodina liberálních stran	22
3.1.7 Rodina environmentalistických stran.....	23
3.1.8 Další strany a hnutí	23
4 Data a metodika	24
5 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017.....	26
5.1 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 v Plzeňském kraji.....	26
5.2 ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017	28
5.3 TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017	30

5.4	Rozložení volebních výsledků ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 dle okresů Plzeňského kraje.....	33
5.5	Faktory ovlivňující volební podporu ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji	46
5.6	Faktory ovlivňující volební podporu TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji.....	48
5.7	Srovnání faktorů ovlivňující volební podporu ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji.....	51
	Závěr.....	53
	Seznam použitých zdrojů.....	55
	Seznam tabulek.....	60
	Seznam obrázků	61
	Seznam zkratk	62
	Abstrakt	
	Abstract	

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá geografii voleb. Volby jsou nedílnou součástí několika vědních disciplín, jednou z nich je právě zmiňovaná volební geografie. Volby mají mnoho prostorových hledisek. Lze zkoumat lokalizaci kandidátů, regionální rozdíly ve volební podpoře či regionální diferenciaci volební kampaně. Geografové, zabývající se volbami, se snaží vysvětlit, kde kandidáti nebo strany získávají svou podporu a určují, jací voliči volí konkrétní kandidáty nebo strany a proč.

Práce se konkrétně zaměřuje na prostorovou diferenciaci volební podpory dvou českých politických stran Občanská demokratická strana (ODS) a TOP 09 ve sněmovních volbách v roce 2017. Odlišnosti ale též spojitosti mezi těmito dvěma politickými stranami bude zkoumána pouze pro Plzeňský kraj. Důležitou roli v této práci bude hrát analýza výsledků voleb do Poslanecké sněmovny obou stran pro rok 2017 v Plzeňském kraji. Výběr kraje je zdůvodněn tím, že je autorce nejbližší, a to proto, že se jedná o rodný kraj. Prvním důvodem pro výběr politických stran ODS a TOP 09 je ideologický směr, konkrétně podobnost ideologického programu obou stran. Druhým důvodem výběru těchto stran je autorčina blízkost k oběma politickým stranám. Třetím důvodem, proč si autorka vybrala tyto dvě strany, bylo zjištění, zda mezi stranami existují velké rozdíly nebo se jedná pouze o rozdíly triviální. Zajímavé je také to, že do sněmovních voleb, které se budou konat v říjnu roku 2021, se rozhodly obě strany spojit, společně ještě se stranou Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL) a tvoří tak trojkoalici, která nese název SPOLU.

V teoretické části autorka zmiňuje hlavní znaky volební geografie a její historii. Důležité jsou pro zkoumání volebního chování voličů dva přístupy, které jsou v této bakalářské práci vysvětleny. Jedná se o přístup kompozitní a kontextuální. Kompozitní přístup je v této práci více popsán, jelikož se do tohoto přístupu řadí teorie konfliktních, někdy též štěpných, linií. Tento koncept je významný zejména kvůli tomu, že napomáhá utvářet vazby mezi politickými stranami a voliči, kteří se rozhodují, kterou stranu a z jakého důvodu zvolí. Konfliktní linie existují celkem čtyři. Jedná se o konfliktní linie centrum vs. periferie, město vs. venkov, církev vs. stát a vlastníci vs. pracující. Tyto štěpné linie autorka dále využije v teoretické části, ve které ji pomohou určit zkoumané rozložení volební podpory stran ODS a TOP 09.

V praktické části autorka vybrala osm indikátorů, které pomohou k určení rozložení volební podpory v jednotlivých obcích Plzeňského kraje. K tomuto zjištění bylo využito Pearsonova korelačního koeficientu, který určí vztah mezi zvolenými indikátory a volebními výsledky ODS a TOP 09. Rozložení volební podpory a volební zisky ve volbách 2017 přispívají k tomu, proč se strany ODS, TOP 09 a KDU-ČSL domluvily a spojily se v již zmíněnou trojkoalici SPOLU.

Hlavní cíl, který si autorka v úvodu této práce stanovila, je zmapování územního rozložení volební podpory ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 v Plzeňském kraji. Ke zjištění tohoto cíle přispějí výzkumné otázky.

1. Výzkumná otázka: Které ze zkoumaných indikátorů mají největší dopad na rozložení volební podpory?

Dle Bernarda (2014) strana ODS cílí na ty regiony, ve kterých se vyskytuje mnoho kvalifikovaných obyvatel, osob samostatně výdělečně činných či vysokoškolsky vzdělaných obyvatel. Právě ti by mohli být klíčoví pro podporu této strany. Pro stranu TOP 09 bude tento fakt velmi podobný.

2. Výzkumná otázka: Je rozložení volební podpory u zkoumaných stran stejné nebo naopak odlišné?

Jedná se o dvě pravicové strany, s podobnou ideologií. Rozdíly jsou mezi stranami velmi malé. Ve svých programech se odlišují pouze v některých bodech a cílí na velmi podobné skupiny voličů.

3. Výzkumná otázka: Je podpora ODS zaznamenána spíše ve velkých městech a podpora TOP 09 v malých obcích?

Mikešová (2015) ve své práci zmiňuje, že obě strany získávají podporu převážně od voličů žijících ve velkých městech či v jejich okolí. K tomuto zjištění poslouží teorie štěpných linií centrum vs. periferie a město vs. venkov.

4. Má ODS větší podporu ve volbách oproti TOP 09 a proč?

ODS má ve volbách větší podporu než TOP 09. Jedná se o dvě velmi podobné pravicové strany, avšak ODS oproti TOP 09 staví na pevných dlouholetých základech. TOP 09 je strana poměrně nová, a proto nemá tak velkou voličskou základnu.

1 Teorie volební geografie

Tato bakalářská práce do jisté míry patří do volební geografie. Volební geografie se řadí mezi základní geografické subdisciplíny. Jakožto disciplína si dává volební geografie za cíl zjistit, které faktory určují volební rozhodování a jakou roli má v tomto rozhodování prostorový kontext (Bernard, 2014). Cílem této kapitoly je v krátkosti představit historii volební geografie a charakterizovat volební geografii.

1.1 Historie volební geografie

Původy volební geografie sahají do první poloviny 20. století, kdy André Siegfried, který vycházel z tradic francouzské regionální školy, jako první ve své práci porovnával mapy volebních výsledků v západní Francii s mapami vysvětlujícími faktorů zachycujícími fyzickogeografickou, ekonomickou a sociální diferenciaci sledovaného území. Naopak Prescott a Rowley vycházejí z anglo-amerických tradic a za průkopníka volební geografie považují Krehheila, který analyzoval volby do britského parlamentu. Oba tito průkopníci používali podobné metody. Krehheil předpokládal, že faktor ovlivňující volební chování spočívá v charakteru zaměstnání. Siegfried se zaměřoval spíše na sociální souvislosti způsobené fyzickogeografickým prostředím, například geologií (Forest, 2017).

Podle historičky Susan Schulten se však za počátky volební geografie dá považovat mapa lidového hlasování podle krajů pro prezidentské volby v USA z roku 1880. Ta byla zveřejněna ve Scribnerově statistickém atlasu Spojených států, který byl publikován v roce 1883 (Borneman, 2016).

V 70. a 80 letech 20. století se volební a politická geografie vynořila z tzv. „umírajícího“ období. V této době byl zaznamenán největší rozkvet geografie voleb. Mnoho předních politických geografů té doby se začalo více zabývat volební geografii. V tomto období vzniklo mnoho prací zabývajících se tématy spojenými s volební geografii (Taylor, & Johnston, 1979). Ve volební geografii se ve velké míře používaly statistické analýzy, které dále pomohly rozvíjet studium této disciplíny. Geografové se začali zabývat prostorovými faktory a následně zkoumali, jaký má vliv místní kontext na volební výsledky. Důležitou roli hrála také reprezentace. Často byl kladem důraz na to, jakým způsobem budou vytvořeny podklady pro rozdělení volebních obvodů (Flint & Taylor, 2007). Ke konci 20. století prošla volební geografie krizí, jelikož byla mnohými geografy

kritizována. Často byla přirovnávána k politologii. Naproti tomu však rozkvět v tomto období zaznamenala v České republice (Čerba, 2013).

Volební geografie v České republice nesahá daleko do historie. Po druhé světové válce a neexistenci demokratických voleb ztratil výzkum o volební geografii a prostorovém chování voličů smysl a jakoukoli subvenci (Blažek & Kostecký, 1991). Změna nastala po pádu komunistických režimů, kdy byly obnoveny či nově zavedeny svobodné volby. V tomto období byla potvrzena skutečnost, že se výsledky voleb razantně liší v prostoru. V České republice je toto potvrzeno také z voleb z 90. let 20. století (Kostecký & kol., 2014). Právě v tomto období začaly v Česku vznikat první ucelené práce volební geografie. Významný je, pro základy české volební geografie, příspěvek *Geografická analýza výsledku parlamentních voleb v roce 1990* od Blažka a Kosteckého (1991) ze sborníku České geografické společnosti z roku 1991. Kromě samotných výsledků parlamentních voleb z roku 1990 v práci autoři vysvětlují také celou disciplínu a její problematiku.

Mezi nejčastěji zkoumaná témata patřila nově se ustavující demokratické režimy a jejich komparace. Docházelo k formulování empiricky podložených hypotéz, které se zabývaly existencí kontextových faktorů volebního chování. Z výzkumů vyplývá, že vyšší volební stabilitu vykazovaly pravicové strany. Dalším zkoumaným rysem, který je typický pro naši historii, je událost vysídlení německého obyvatelstva po 2. světové válce a následné osídlování pohraničních oblastí. Tato událost se promítla do volebního chování obyvatel, kteří byli v nemalé části českého území vyměněni (Bernard a kol., 2014).

1.2 Volební geografie

Volební geografie je subdisciplína, která stojí na hranici mezi geografii a politologií a zabývá se fenoménem voleb. Jedná se o studium geografických aspektů organizace, průběhu a výsledků voleb. Hlasování v celostátních a místních volbách je převážně místně vázáno do určitých oblastí (tj. lidé hlasují v oblasti místa svého pobytu). K tomu slouží geografické prostorové analýzy. Pro mnohé geografy jsou rozhodovací procesy, které jsou základem pro mapové výsledky, neodmyslitelně geografické (Gregory & kol., 2009).

Na volební geografii lze nahlížet z několika metodicky ale i tematicky odlišných hledisek. Jedním z nejkoumanějších aspektů je chování lidí jako voličů. Dále jsou zkoumány faktory, které volební chování ovlivňují. Geografové používají pro zjištění volebního chování voličů analýzu výsledků voleb pro určité území. Analyzují souvislosti mezi volebním rozhodováním lidí a jejich postavením ve společnosti (Linek, Lyons, 2007). Pomocí analýzy volebních výsledků se autoři snaží o vytvoření geografických modelů volebního chování (Kostecký, Stachová & Čermák, 2002). Mnohé studie upozorňují na to, že ne všechna volební rozhodnutí jsou čistě racionální. Voliči se při svém rozhodování často zaměřují na zvyky, předsudky a představy. Ne vždy však představy voličů ohledně politických stran a jejich představitelích odpovídají realitě (Kostecký & kol., 2014).

Ve volební geografii je kladen důraz na efekt sousedství, jelikož je velká část sociální interakce lokálně založena v domácnosti nebo sousedství. Mobilizace voličů je brána jako prostorově specifická aktivita, neboť se politické strany zaměřují na ta místa, ve kterých očekávají nejlepší návratnost (Gregory & kol., 2009).

Nejčastější otázky, které si geografové při svých výzkumech pokládají, jsou následující: Odlišují se volební výsledky v různých regionech? Pokud ano, jak a proč? Podle Kosteckého (2014) tomu tak opravdu je. Volební výsledky mají tendenci se často lišit region od regionu. Kvůli nejednotné struktuře obyvatel v prostoru a různorodosti skupin lidí, kteří se liší svými politickými názory, dochází k prostorové odlišnosti volebních výsledků. Velmi významné jsou také další faktory, např. ekonomické, sociální nebo historické povahy. Reakce na místní ekonomickou či sociální situaci je další příčinou rozhodnutí volebního chování lidí (Pattie & Johnston, 1990).

Podle Malcové (2012) důležitou roli při geografickém zkoumání hraje také chování politických stran v prostoru. V tomto případě se zabývají následujícími otázkami: Jaké jsou souvislosti mezi nominací kandidátů politických stran a jejich prostorovou organizací? Jak souvisí volební podpora jednotlivých kandidátů s místem jejich bydliště? Na místní úrovni je využívána problematika výše zvýšeného sousedského efektu. V tomto případě se předpokládá, že voliče mohou častokrát ovlivnit právě sousedské vztahy, neboť kandidát dostane v místě svého bydliště více nebo méně hlasů, než se předpokládá u jiných kritérií. Za existencí sousedského efektu častokrát stojí osobní známost kandidáta s místními voliči, a především možnost jejich přímého kontaktu, kterou způsobuje prostorová blízkost v určitém místě. Dalším důvodem tohoto efektu je

vyjádřená podpora konkrétnímu místnímu kandidátovi. Mnozí geografové tento faktor vysvětlují pomocí pocitu důvěry, který je posilován častými osobními kontakty a prostorovou blízkostí bydlišť (Malcová, 2012).

2 Kompozitní a kontextuální přístup

Již v úvodu bylo zmíněno, že volební geografie postrádá vlastní teoretické koncepty a vychází převážně z politologie. Pokud chtějí geografové pochopit lidské chování a jejich následné politické a volební rozhodování, musí se zaměřit na úvahu o teoretických perspektivách výzkumu volební geografie. Existuje mnoho metodologických východisek pro studium prostorových vzorců volebního chování. Názory jsou samozřejmě různé, avšak v obecné rovině lze určit dvě teoretická hlediska. Jedná se o kompozitní a kontextuální přístupy, které definoval Nigel Thrift (Kostelecký, 1983).

2.1 Kompozitní přístup

Kompozitní či kompoziční (compositional) přístup vychází z teorie, že pro vysvětlení odlišnosti volebního chování a rozhodování je nejdůležitější znalost strukturálních charakteristik obyvatelstva určitého území. V případě voličů tento přístup vysvětluje, že se jedinci, kteří patří do stejné společenské skupiny, chovají podobně kvůli svému postavení, zájmům a smýšlení a tím pádem ve volbách hlasují podobným způsobem. Kompozitní přístup má dobré výsledky při vysvětlování prostorové diferenciaci volební podpory v sociální, ekonomické i politické různorodé společnosti (Kostelecký, 1993). Kvůli dostupnosti dat o sociální struktuře, převážně ze sčítání lidu domů a bytů, a také znalosti metod, které je možné analyzovat, je kompozitní přístup velmi rozšířený (Johnston, 2009). Tento tradiční a zároveň převládající přístup se postupem užívání nevyvaroval kritice a zpochybnění. Kompozitní přístup je založený na teorii konfliktní nebo také štěpící linie, tzv. cleavages – česky štěpení.

2.1.1 Teorie konfliktních linií

Pro využití teoretického rámce volební geografie je nejčastěji využívána výše zmíněná teorie konfliktních linií, která se prvně objevila ve studii „Cleavage Structures, Party Systems, and Voter Alignments“ z roku 1967. Touto studií se zabývali americký sociolog a politolog, Seymour Martin Lipset, a norský sociolog a politolog, Stein Rokkan. (Hloušek, Kopeček, & Šedo, 2018). Teorie konfliktních linií vychází ze sociologie. Autoři skrze konfliktní linie vysvětlují diferenciaci volebního chování rozdělením společnosti do skupin s blízkými politickými stanovisky, se kterými se politické strany

ztotožňují. Ve studii je poprvé použito spojení struktury společnosti s podobou stranického systému. To, co autoři považovali ve své studii za důležité, byly historické procesy, které proti sobě postavily různé sociální skupiny. Při vývoji centralizovaného státu docházelo ke konfliktu, který ohrožoval ekonomické, kulturní a teritoriální vztahy. Proces konfliktu se stal podstatným, neboť rozhodoval o sociálních charakteristikách, které byly zásadní pro utváření politické soutěže (Evans, 2004).

Kvůli tomu, že dochází ke spolupráci nebo k soupeření mezi stranami ve stranickém systému, se vytváří konfliktní linie (Hloušek, Kopeček, & Šedo, 2018). Politické strany v minulosti stály za vznikem konfliktů spojených s průběhem národní a průmyslové revoluce, které se projeví ve dvou dimenzích, a to teritoriální a funkcionální. Právě tyto události využili Lipset s Rokkanem ve své studii jako konceptuální rámec historického vývoje (Hloušek, 2007) a následně zformulovali čtyři konfliktní linie, z nichž jedna je vždy dominantní a druhá podmíněná. Jedná se o linie centrum vs. periferie, církev vs. stát, město vs. venkov a vlastníci vs. pracující. V období rozvoje národních států byly vytvořeny štěpné linie centrum vs. periferie a stát vs. církev. Jednalo se o konflikty náboženské a kulturně-etnické, které se později staly základem moderních politických konfliktů. Naopak město vs. venkov (též zemědělství vs. průmysl) a vlastníci vs. pracující (též zaměstnavatel vs. zaměstnanec) vznikaly o něco déle, v období průmyslové revoluce (Zarycki, 1999, s. 3). Toto rozdělení je založené na předpokladu, že občané patřící k jednotlivým skupinám volí tu stranu, která reprezentuje právě jejich segment (Hloušek & Kopeček, 2004). Všechny uvedené štěpné linie se postupem času promítly do struktury politických stran.

Tab. 1: Národní a průmyslová revoluce a konfliktní linie

	Teritoriální dimenze	Funkcionální dimenze
Národní revoluce	Konfliktní linie centrum-periferie	Konfliktní linie církev-stát
Průmyslová revoluce	Konfliktní linie město-venkov	Konfliktní linie vlastníci-pracující

Zdroj: Hloušek (2007, s. 364), zpracováno autorkou

Konfliktní linie centrum vs. periferie popisuje konflikt mezi dominantní skupinou lidí žijících v centru a odlišnou skupinu lidí žijící na periferii. Rozdíly jsou výrazné v ekonomické, sociální, kulturní či politické rovině. To může vést ke vzniku regionálních nebo etnických stran (Červenka, 2006). Podle Rokkana (1967) je centrum podstatným střediskem politického systému, který je fakticky srovnáván se státem. Periferie jsou územně vzdáleny od centra, avšak podléhají jeho moci a kontrole. Periferie je podřízena centru administrativně, ekonomicky a kulturně, avšak nesouhlasí s politikou centra, která se snaží o zachování jednotného státu. Na příkladu českých zemí lze vysvětlit, jak se měnila vnitřní struktura obyvatelstva a že se v průběhu doby vymezení politické periferie různí. Celé české země v dobách Rakouska – Uherska tvořily periferii. V období první republiky už tomu tak nebylo, zde byla periferie pouze uvnitř českých zemí, a to oblast s německy mluvícím obyvatelstvem. Po druhé světové válce a následném odsunu Němců z Československa se stala periferií Morava a v období po Sametové revoluci jí byla jednoznačně Morava (Hloušek & Kopeček, 2004).

Konfliktní linie církve vs. stát vedla k vytvoření stran křesťanskodemokraticky či křesťanskosociálně směřujících (Hloušek, 2007, s. 364). V tomto případě spočívá konflikt mezi vztahy a rozdíly plynoucí z náboženského vyznání, dále z postavení církve ve společnosti a vztahem její moci s mocí světskou (Červenka, 2006). Podmínkou pro tento konflikt bylo nadřazené postavení katolické církve nebo naopak více početných náboženských skupin (Hloušek & Kopeček, 2004, s. 78).

Konfliktní linie město vs. venkov neboli průmyslové město vs. zemědělský venkov dala vzniknout stranám, které hájily zájmy zemědělského (venkovského) obyvatelstva (Hloušek, 2007, s. 364). Tato linie se zvětšila s nástupem průmyslové revoluce. Bohatý venkov, který byl do té doby hájen ze strany feudálů, byl postupně nahrazován volným trhem (Kunštát, 2006, s. 117).

Podle Rokkana a Lipseta (1967) se pro politické strany 20. století jeví jako nejdůležitější štěpná linie, od samého počátku, vlastníci vs. pracující. Konflikt v tomto případě vzniká mezi zájmy různých ekonomických tříd (Kunštát, 2006). Z tohoto vztahu vznikly strany socialistické a sociálnědemokratické, které hájily zájmy zaměstnance v opozici ke stranám hájícím zaměstnavatele. Tato štěpná linie určuje postavení stran na ose levice vs. pravice (Hloušek, 2007).

Ačkoli byla nejvíce využívána politickými stranami zmíněná štěpná linie vlastníci vs. pracující, geografové se spíše zaměřovali na konfliktní linie centrum vs. periferie nebo město vs. venkov, a to z toho důvodu, že právě tyto dvě štěpné linie souvisí s prostorem (Havlíček, Chromý, Jančák, & Marada, 2005). Koncept prostoru je jedním ze základních konceptů v geografii a velmi často bývá nedílnou součástí definic geografie (Matoušek & Osman 2014).

Pro politické vědy a politickou sociologii je analýza štěpných linií jedním z důležitých konceptů těchto oborů, avšak názory a definice teorií konfliktních linií zůstávají velmi diverzifikované. Geografové chápou a popisují teorie štěpných linií různými způsoby a analyzují z mnoha odlišných pohledů, pomocí různých technik (Zarycki, 1999, s. 2).

Ve středoevropských a východoevropských zemích se teoriemi štěpicích linií věnovali polský sociolog a sociální geograf, Tomasz Zarycki (1999) či sociální geograf Tomáš Kostelecký (2002). Ve svých knihách rozebírali jednotlivé státy a za pomoci komparativních analýz porovnávali štěpicí linie, které ovlivnily stranický systém těchto zemí. Podle Zaryckiho (1999) stojí za vývojem stranických systémů ve zkoumaných státech historické dědictví. Velmi důležitým typem historických vlivů jsou převážně politické tradice, ve smyslu trvalé podpory konkrétních politických stran, charakteristické pro různé regiony zemí. Jako další důležitý typ historického vlivu uvádí pohyb obyvatelstva, ke kterému došlo po druhé světové válce, a také urbanizaci (Zarycki, 1999, s. 39–40). Další, kdo se zabýval teorií štěpných linií, byli např. v českém prostředí Bernard, Hloušek, Kopeček, Havlík, Voda, Maškarinec a mnoho dalších.

2.2 Kontextuální přístup

Jako druhý přístup, který definuje prostorovou diferenciaci volební podpory, je přístup kontextuální. Voliči jsou často ovlivňováni prostředím, ve kterém žijí nebo pracují, čímž se zabývá výzkum vlivu kontextuálních charakteristik na volební chování (Johnston, & Pattie 2006). K určení spolehlivé identifikaci kontextových vlivů slouží dotazníková data doplněná o proměnné charakterizující kontext, v němž respondenti žijí, nebo také porovnání výsledků souvisejících v agregovaných datech s výsledky na individuální úrovni. Ne vždy efekt regionální kampaně působí stejně na voliče, ale naopak se může u různých sociálních skupin lišit (Bernard, Kostelecký, & Šimon, 2014, s. 242). Existuje mnoho výzkumů a studií zaměřujících se na hodnocení dopadů interakčních vlivů na volební chování. Kontextuální přístup v literatuře nemá jasně vymezené definice.

Působení tohoto přístupu na volební chování existuje mnoho (Johnson, Shively, & Stein, 2002, s. 220). Příkladem může být studie autorů Gorécki, Marsh (2012), kteří zjistili, že jak blízkost voliče k bydlišti kandidáta, tak efekt dosahu kontaktní kampaně zvyšují šanci na zisk hlasů ve volbách (Bernard a kol., 2014).

Kontextuální přístup není v literatuře definován stejným způsobem. Každý z autorů kontextové vlivy formuluje různými styly. Dle Taylora (1985, s. 147) existují čtyři třídy geografických vlivů, které ovlivňují volební chování. Prvním vlivem je *friends and neighbours effect* – česky efekt souseda/ přátel, ve kterém popisuje, proč mají kandidáti zpravidla vysokou volební podporu v místech svého bydliště než v jiných lokalitách. Někdy však tento efekt může působit negativně a to tehdy, má-li kandidát osobní spory s obyvateli stejného místa bydliště. Druhý kontextový vliv nazývá *issue voting* – česky hlasování o sporný bod, který vysvětluje, že jsou volební výsledky v určitém místě ovlivněny konkrétním tématem týkající se daného místa více než ostatních. Voličské hlasy mohou být v tomto případě také ovlivněny jediným sporným bodem, jednat se může o ekologické otázky, trest smrti apod. Jako třetí uvádí *campaign effect* – česky efekt kampaně, který se zabývá lokalizačními nástroji volební kampaně ovlivňující výsledky volební podpory. Tento efekt ovlivňuje velmi často výsledky voleb ve většinovém systému. Dvě spolu soupeřící politické strany se snaží využít volební kampaně k tomu, aby na svou stranu získaly nerozhodnuté voliče. Posledním kontextuálním přístupem je *contagion effect/ neighbourhood effect* – česky efekt nákazy. V tomto případě se předpokládá, že je chování voliče, ať už vědomě či nevědomě, výrazně ovlivněno komunikací v rámci sousedství. Ovlivnit voliče mohou postoje a názory lidí žijících v sousedství či v jeho okolí, ať už se jedná o rodinu, přátele nebo spolupracovníky.

Jako další, kdo se zabýval kontextuálním přístupem, byl např. politický geograf Agnew (1996). Ten ve své práci vysvětluje, že koncept geografického kontextu lze použít k upoutání pozornosti na prostorovou situovanost lidské činnosti, na rozdíl od třídění lidí do kategorií na základě sčítání lidu. Kontext se ve volební geografii zjišťuje několika způsoby. Kontext není chápán jen ve smyslu místního kontextu a nelze jej jednoduše omezit na efekty sousedství nebo přátel ve smyslu prostorového vlivu volebního chování (Agnew, 1996).

Kontextuálním přístupem se zabývali také čeští autoři. Např. Bernard s Kosteckým (2014) určili jako nejdůležitější kontextuální vliv působení fyzicko-geografické prostředí. To je významově důležité pro potřeby lidí žijících v určitém regionu. Projevovat se může

fyzicko-geografické prostředí i jiným způsobem. Ovlivňovat voliče a jejich volební chování může charakter terénu. Voliči nejsou ochotni účastnit se voleb, kvůli vzdálenosti bydliště voliče a volební místnosti. Jako druhý vliv prostorového kontextu zmiňují sociálně-geografické prostředí související s prostorovou organizací lidské společnosti. Charakteristická je v tomto případě nerovnoměrnost ve smyslu koncentrace bohatství, moci a ekonomického významu do malého počtu prostorově omezených center (Bernard, Kostecký, 2014, s. 10–12).

Další, kdo se zabýval kontextuálním přístupem, byla Blanka Řeháková. Ta ve své studii ukazuje na to, jak důležitá je velikost místa bydliště. Zaměřuje se převážně na vysvětlení pravolevé dimenze volebního chování i při kontrole dalších individuálních znaků. Dle jejích výsledků ze studie z roku 1999 voliči z menších obcí volí levicověji než voliči ve městech. Stejně tak kraje mají značný význam. Např. voliči v Praze jsou pravicověji orientovaní a smýšlejší, kdežto voliči v severních Čechách a na severní Moravě naopak levicověji (Řeháková, 1999).

3 Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky

V České republice (ČR) je několik volených institucí, které se dají rozdělit do několika typů. Poslanecká sněmovna (PS) spadá do institucí moci zákonodárné, které jsou v ČR upravované v Ústavě v čl. 15, odst. 1 a 2, kde je veškerá zákonodárná moc svěřena dvoukomorovému Parlamentu ČR (Kostecký a kol., 2015).

Poslanecká sněmovna představuje hlavní pilíř českého politického systému. Hlavní funkcí poslanecké sněmovny je tvorba zákonů, avšak podílí se též na vytváření vlády, která je z Ústavy Poslanecké sněmovně odpovědná (Ústava ČR 1993, čl. 68, odst. 1). Další práva, která má poslanecká sněmovna, je výlučné právo Poslanecké sněmovny schvalovat státní rozpočet (Ústava ČR, 1993, čl. 42, odst. 1-2) a dále má možnost přijmout návrh zákona zamítnutý Senátem i proti jeho vůli, pokud jej schválí nadpoloviční většina všech poslanců (Ústava ČR, 1993, čl. 47, odst. 1). Poslanecká sněmovna má celkem 200 poslanců, kteří jsou voleni na čtyři roky. Po čtyřech letech se Poslanecká sněmovna obnovuje jako celek a všichni poslanci jsou voleni najednou (Ústava ČR, 1993, čl. 16, odst. 1). Volby do PS se konají tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva. Zvoleným poslancem se může stát každý občan ČR, který dosáhl věku 21 let a zároveň má právo volit (Ústava ČR, 1993, čl. 18, odst. 1 a čl. 19, odst. 1). Do poslanecké sněmovny jsou voleni předseda a místopředsedové, kteří vyřizují výbory a komise. Poslanecká sněmovna bez Senátu vykonává funkci Parlamentu, kterou je kontrola vlády. Prezident republiky jmenuje vládu, která následně musí nejdéle do 30 dnů požádat o vyslovení důvěry Poslaneckou sněmovnu. Pokud tak Poslanecká sněmovna neudělá, prezident republiky jmenuje novou vládu, která opět žádá o vyslovení důvěry PS. Poslanecká sněmovna má právo svrhnout vládu během jejího volebního období a to tím, že vysloví její nedůvěru (Kostecký a kol., 2015).

3.1 Stranické rodiny

Stranické rodiny jsou skupiny, které spojují politické strany s podobnou ideologicky-programovou identitou, společně sdílenými hodnotami a programovými zásadami. Některé politické strany, vzhledem k jejich vývoji, jsou však těžko zařaditelné do určité stranické rodiny, kvůli rozporu mezi programem a faktickou politikou nebo též kvůli nečitelnosti jejich politického programu. V české politice existuje celkem sedm stranických rodin. Jedná se o rodinu pravicových (fiskálně konzervativních) stran, rodinu

sociálnědemokratických/ socialistických stran, rodinu komunistických stran, rodinu křesťanskodemokratických stran, rodinu autoritářských/ extrémně pravicových stran, rodinu liberálních stran a rodinu etnických/ regionálních stran. Některé politické strany, které působí v českém prostředí krátce nebo jsou těžko zařaditelné do některé ze stranických skupin, jsou vysvětlovány samostatně (Mikešová, 2015, s. 31).

3.1.1 Rodina pravicových (fiskálně konzervativních) stran

Do rodiny pravicových (fiskálně konzervativních) stran se řadí politické strany Občanská demokratická strana (ODS) a TOP 09 (Mikešová, 2015, s. 32-34).

ODS je kombinací konzervativních a liberálních prvků. Strana klade důraz na individuální zodpovědnost člověka ve všech oblastech, včetně sociální, nejvíce však preferuje tržní hospodářství (Pšeja, 2005, s. 61). V regionech, ve kterých se vyskytují voliči s vyšší kvalifikací, voliči s nadprůměrným zastoupením vysokoškoláků a také voliči s vysokým podílem osob samostatně výdělečně činných (OSVČ) nebo zaměstnavatelů, je volební podpora ODS nejvyšší (Bernard, 2014).

TOP 09 je strana, která se skládá z počátečních písmen tradice, odpovědnost a prosperita. Číslo 09 znamená rok založení strany, tedy rok 2009. Strana se považuje za konzervativní politickou stranu a hlásí se k demokracii a konzervatismu. Ideový program vychází z evropských tradic křesťansko-judaistické kultury. Strana se hlásí především k tradicím humanismu, hodnotám právního státu a morálním hodnotám, kterými jsou individuální lidské svobody (Mikešová, 2015, s. 34).

Obě strany získávají hlasy zpravidla ve velkých městech a jejich blízkém okolí.

3.1.2 Rodina sociálnědemokratických/ socialistických stran

Druhou rodinou, je rodina sociálnědemokratických/ socialistických stran, kam řadíme Českou stranu sociálně demokratickou (ČSSD). ČSSD má dlouholetou historickou tradici v České republice. Jedná se o sociálnědemokratickou stranu, která reprezentuje levý střed politického spektra. ČSSD prosazuje moderní sociální stát, který má za úkol sloužit sociálně slabším a vytvářet solidární společnosti. Dbají však na to, aby jedinec nebyl udržován v pasivní závislosti na sociální pomoci a na to, aby se investovalo do schopnosti jedince pomoci si sám. Především investice do vzdělání je dle ČSSD důležitá (Mikešová, 2015, s. 36-37). Strana měla nejrovnoměrnější rozloženou volební podporu v prostoru ze všech zkoumaných politických stran. ČSSD si zajišťuje voliče zpravidla v regionech

s vyšší nezaměstnaností, naopak nižší podporu má v oblastech s vyšším počtem vysokoškoláků, kvalifikovaných pracovníků a zaměstnavatelů (Bernard, 2014).

3.1.3 Rodina komunistických stran

Mezi rodinu komunistických stran se řadí Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), která je na území Česka přímým následovníkem Komunistické strany Československa (KSČ). KSČM má od 90. let stabilní a relativně neměnnou volební podporu. KSČM je pro pluralitu vlastnických forem, avšak v duchu tradičních levicových přístupů prosazuje co největší míru přerozdělování. Dále upřednostňuje rozsáhlý státní sektor a považuje za nutné zachovat ve všech formách podnikání určitý vliv pracovních kolektivů na řízení. Strana získává svou podporu převážně mezi obyvateli ekonomicky slabých regionů s nízkou průmyslovou základnou, upadajícím zemědělstvím a přestárlými lokálními komunitami. KSČM je podporováno v regionech s nízkým podílem kvalifikovaných pracovníků, vysokoškoláků a zaměstnavatelů a v oblastech s vyšší nezaměstnaností (Mikešová, 2015, s. 37-39).

3.1.4 Rodina křesťanskodemokratických stran

Hlavním představitelem je Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová (KDU-ČSL). Jedná se o jednu z nejstarších československých (nyní českých) politických stran. Začátkem 90. let 20. století směřovala strana spíše směrem doprava, a to také v oblastech ekonomických a sociálních, avšak od druhé poloviny 90. let se vyvíjela spíše doleva (Novák, 2004). KDU-ČSL se hlásí ve svých programových dokumentech k sociálně konzervativní křesťanské politice. Strana vychází především z křesťanských hodnot, kterými jsou pravdomluvnost, nedotknutelnost soukromého majetku a pomoc potřebným, a také z principu subsidiarity. Mezi hlavní témata KDU-ČSL patří podpora tradiční rodiny, kvalitního školství, venkova a drobných podniků a prosazování křesťanských morálních hodnot, avšak je stranou odmítána přímá vazba na katolickou církev (Mikešová, 2015, s. 39-40). Strana má silnější podporou na venkově než ve městech. U KDU-ČSL je možné pozorovat nejvýraznější a současně nejstabilnější regionální odlišnosti v míře politické podpory, které velmi souvisí s mírou nábožnosti (Bernard, 2014).

3.1.5 Rodina autoritářských/ extrémně pravicových stran

Mezi rodinu autoritářských/ extrémně pravicových stran lze zařadit např. Dělnickou stranu sociální spravedlnosti (DSSS) nebo české politické hnutí Svoboda a přímá demokracie (SPD).

Dělnická strana sociální spravedlnosti je česká ultranacionalistická radikální politická strana s důrazem na sociální hledisko. DSSS nemá své zastoupení v parlamentu. Hlásí se k českému a moravskému patriotismu a tradicionalismu. Stěžejní je prosazování přísné politiky proti imigrantům. Dále se snaží o omezení přílivu zahraničního kapitálu. Snaží se prosadit větší samostatnost měst a obcí v právní i daňové oblasti (Mikešová, 2015, s. 41-42).

České politické hnutí Svoboda a přímá demokracie je označováno za krajně pravicovou stranu, leckdy je hnutí charakterizováno jako populistické, radikální, nacionalistické nebo autoritářské. V programu hnutí dominuje nacionalismus, který se projevuje silným odporem k nelegální migraci a islámu. Ve svém programu se zaměřují na vlastenectví (patriotismus, nacionalismus), odpor k nelegální imigraci a na přímou demokracii, včetně vystoupení z Evropské unie (EU) a Severoatlantické aliance (NATO) (Pechová, 2017).

3.1.6 Rodina liberálních stran

Česká pirátská strana (Piráti) je jednou z českých liberálních politických stran. Tato strana ve svém programu prosazuje především kontrolu moci a mocných. Snaží se o to, aby občané ČR měli právo vědět, jak hospodaří čeští politici s veřejnými financemi. Dále chtějí zjednodušit stát za použití technologií. Tvrdí, že by všechny úřady měly být dostupné online a že by se daně a odvody měly platit na jednom jediném místě. Obhajují ochranu občanů před šikanou a také obranu svobody. Dle Pirátů jsou živnostníci a internetové obchody pronásledováni státem. Jejich cílem je prosazení svobodného přístupu občanů k informacím a svoboda projevu či právo na soukromí (Pirátská strana, 2021). Pirátská strana má podle výsledků z voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2017 nejvyšší voličskou základnu v Praze a jejím blízkém okolí a také v dalších velkých městech, kterými jsou Brno, Plzeň nebo Liberec (Český statistický úřad, 2018).

3.1.7 Rodina environmentalistických stran

Mezi rodinu environmentalistických stran je zařazena Strana zelených. Tato rodina obhájí zachování, obnovu a zlepšení přírodního prostředí a je mezi ostatními rodinami jednou z nejmladších. Velmi často je rodina environmentalistických stran spojována s růstem významu nových postmateriálních hodnot (Kopeček, 2005). Strana zelených se od svého počátku prezentovala převážně z ekologického hlediska, později však zařadili do programu také témata, která mají za cíl odstranit jakýkoli typ diskriminace, usilují o přijetí zákona o registrovaném partnerství, rozvoj multikulturní společnosti, rozvoj občanské společnosti a další (Mikešová, 2015, s. 44). Zelení kladou důraz na nutnost přechodu na obnovitelné zdroje, jako je biomasa, větrná a sluneční energie. Staví se proti pokračování v těžbě uhlí a jeho následném spalování. Velmi kritizují výstavbu dalších jaderných elektráren (Zelení, 2021). Tato strana je velmi oblíbená u dvou největších českých měst, v Praze a Brně (Mikešová, 2015, s. 44).

3.1.8 Další strany a hnutí

Strany a politická hnutí, které působí v českém politickém prostředí krátkou dobu a mají nejasné ideologické zakotvení, nejsou z tohoto důvodu zařazeny do žádné z uvedených stranických rodin (Mikešová, 2015, s. 45).

Významným příkladem je politické hnutí ANO 2011, založené podnikatelem Andrejem Babišem. Deklarovaný cíl tohoto hnutí je prosazení podnikatelských prostředí a podpora živnostníků. Snaží se o odstranění korupce a snížení nezaměstnanosti. Důležitá je pro hnutí ANO 2011 také zahraniční politika. Kladen je důraz především na prohlubování vztahů s Evropskou unií, Severoatlantickou aliancí a sousedními státy ČR. Toto hnutí zároveň podporuje vyšší konkurenceschopnost v rámci EU a vymezuje se proti byrokracii v rámci EU (Mikešová, 2015, s. 45-46).

4 Data a metodika

Autorka se v této bakalářské práci zabývá volební podporou stran ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017. V praktické části se věnuje vlivům, které ovlivňují a zkoumají volební podporu obou stran pouze v Plzeňském kraji. Ke zjištění volebních výsledků obou stran a všech jednotlivých ukazatelů bylo zapotřebí vyhledat data pro celkem 501 obcí.

Data byla čerpána z Českého statistického úřadu. Volební výsledky stran ODS a TOP 09 ze sněmovních voleb z roku 2017 byly získány na webových stránkách volby.cz, které jsou spravovány Českým statistickým úřadem. Výsledky jsou dostupné v otevřené databázi, zpracované a zveřejněné dne 22. 11. 2017. Autorka v tomto případě využila složku výsledků hlasování za územní celky, ve které si následně zvolila Plzeňský kraj a u jednotlivých okresů postupně zapsala konkrétní výsledky pro všechny obce tohoto kraje. Data volební účasti byla získána naprosto stejným způsobem jako volební výsledky obou stran. Data o počtu obyvatel jednotlivých obcí, míry nezaměstnanosti a průměrném věku byla získána též z Českého statistického úřadu. Tentokrát autorka čerpala z regionálních statistik a územně analytických podkladů.

Stažena byla data pro vrstvy GIS. Tyto podklady jsou dostupné pro všechny obce České republiky, a tak byly vybrány pouze hodnoty pro obce Plzeňského kraje z roku 2017. Pro výpočet hustoty obyvatel na km² autorka shromáždila údaje o rozloze obcí z územně analytických podkladů ČSÚ a již získaná data o počtu obyvatel jednotlivých obcí. Následně byla z těchto údajů vypočtena hustota zalidnění jako podíl počtu obyvatel ku rozloze. Data vztahující se k počtu žen v obcích byla vyhledána taktéž na Českém statistickém úřadu v Katalogu produktů z roku 2017, která se pojí k datu 1. 1. 2017. Podíl osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15 a více let byla čerpána taktéž z Českého statistického úřadu. K tomuto ukazateli nebyla dostupná data za rok 2017, a tak autorka musela využít data z roku 2011. Tyto informace byly získány ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011). Při absenci určitých dat je možné využít data starší, avšak konečný výsledek může být lehce zkreslený. Poslední ukazatel týkající se podílu podnikatelů v obci autorka také opatřila ze SLDB 2011. Stejně jako u předchozího indikátoru jsou data zastaralá, a proto mohou být výsledky nepřesné. Nejprve bylo nutné zapsat data pro počet zaměstnavatelů, pro pracující na vlastní účet a pro počet pracujících celkem. Tento údaj byl vypočten pro jednotlivé obce jako součet

počtu zaměstnavatelů a pracujících na vlastní účet. Zjištění výsledků bylo následně vyděleno počtem pracujících celkem, a tak se dosáhlo konečného výsledku podílu podnikatelů v obcích.

Všechny získané informace byly uspořádány v programu Microsoft Excel a seřazeny do jednotlivých sloupců. Ve stejném programu byly pro jednotlivé údaje pomocí funkce Pearsonova korelačního koeficientu vypočítány vztahy mezi indikátory a volebními výsledky stran ODS a TOP 09. Pearsonův korelační koeficient měří sílu lineární závislosti mezi dvěma veličinami. Výsledek korelace udává, jak je silná vazba vztahu dvou zkoumaných veličin. Korelační koeficient nabývá hodnot od -1 do 1. Pokud je výsledek roven 1, znamená to, že čím větší je hodnota jedné veličiny, tím větší je hodnota i druhé veličiny a naopak. Funkce Pearsonova korelačního koeficientu je v programu Microsoft Excel dostupná, a tak autorka nemusela jednotlivé údaje přepočítávat ručně pomocí vzorce.

Údaje o volebních výsledcích stran ODS a TOP 09 a také volební účast dále autorka využila pro mapové výstupy, které byly vytvořeny v programu ArcMap 10.4.1. Nejprve však autorka pro vytvoření map stáhla souborové geodatabáze, které jsou dostupné na webu arcdata.cz. Potřebné jsou k těmto mapovým výstupům tzv. shapefile, což je datový formát pro ukládání vektorových prostorových dat pro geografické informační systémy. Stažen byl soubor ArcČR verze 3.3. Po získání těchto dat je důležité propojit získané údaje přenesené do programu Microsoft Excel s jednotlivými shapefile obcí v programu ArcMap 10.4.1. Dalším krokem byl výběr Plzeňského kraje a jeho obcí pomocí atributové tabulky a funkce Selection. Aby bylo možné vytvořit kartogram, bylo nutné přes funkce Properties – Symbology – Quantities zvolit výběr sledovaného údaje. V tomto případě pro vytvoření map sloužily data volebních výsledků a volební účasti. Na konec bylo pro výstup kartogramu důležité do jednotlivých map vložit všechny potřebné kompoziční prvky, kterými jsou mapové pole, legenda, měřítko, směrovka neboli tiráž a údaje o autorovi. Stejný postup následoval pro vytvoření kartogramů pro jednotlivé okresy, avšak místo výběru kraje byl zvolen výběr okresu.

5 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017

Dle rozhodnutí prezidenta republiky ze dne 19. dubna 2017 byly stanovené dny konání voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky na pátek 20. října 2017 a sobotu 21. října 2017 (Ministerstvo vnitra České republiky, 2021). Pro rok 2017 bylo celkem 8 374 501 registrovaných voličů, z nichž přišlo k volbám celkem 60,84 %. Odevzdaných obálek bylo celkem 5 091 065, avšak platných hlasů bylo 5 060 745, což je 99,40 % (Český statistický úřad, 2017a).

Jednalo se o sedmé volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky od roku 1996. Kandidovalo celkem 31 stran, z nichž se do sněmovny dostalo nakonec devět stran či hnutí (Český statistický úřad, 2017b). Ve volbách zvítězilo hnutí ANO 2011, které získalo 29,64 % hlasů a 78 mandátů. Jako druhá skončila Občanská demokratická strana (ODS), která získala 11,32 % a 25 mandátů. Třetí se umístila Česká pirátská strana (Piráti) s 10,79 % a 22 mandáty. Na čtvrtém místě skončila Svoboda a přímá demokracie (SPD) s 10,64 % platných hlasů a taktéž s 22 mandáty. Jako pátá skončila Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM), která získala 7,27 % a celkem 15 mandátů. Šestá se umístila Česká strana sociálně demokratická (ČSSD) se 7,27 % a stejně jako KSČM získala 15 mandátů. Sedmé místo připadlo Křesťanské a demokratické unii – Československé straně lidové (KDU-ČSL), která získala 5,80 % hlasů a 10 mandátů. Předposlední stranou, která se dostala do sněmovny, se stala TOP 09. Ta si zajistila 5,31 % hlasů a 7 mandátů. Jako poslední se do sněmovny probojovali Starostové a nezávislí, kteří dosáhli na 5,18 % hlasů a 6 mandátů (Český statistický úřad, 2017b, 2017c).

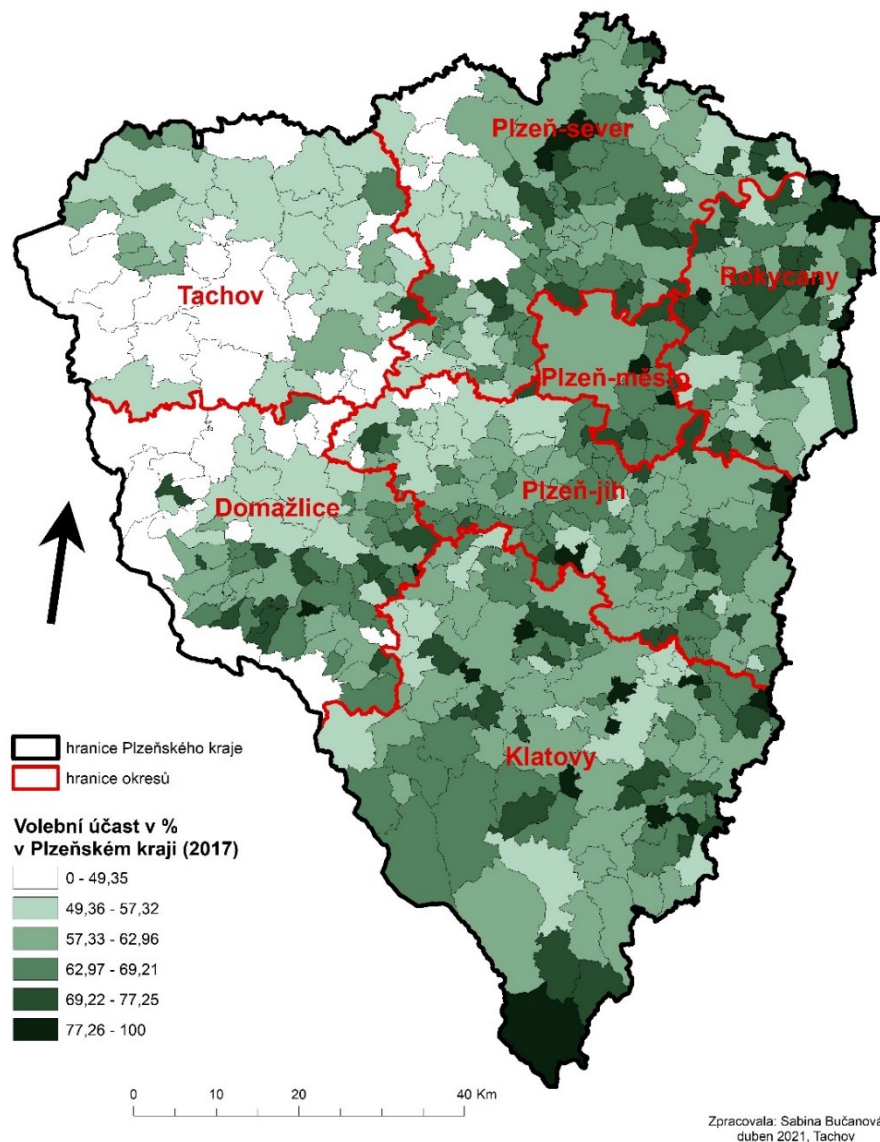
5.1 Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 v Plzeňském kraji

Ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky z roku 2017 byla účast v Plzeňském kraji 59,91 %. V Plzeňském kraji je celkem 456 299 registrovaných voličů, kteří mohou přijít k volbám. K těm se však nakonec dostavilo pouze 273 474, avšak platných hlasů bylo jen 271 510, což je 99,39 % platných hlasů. Oproti volbám minulým, které se konaly v roce 2013, byla volební účast o 2 % vyšší. Dle okresů byla volební účast

v roce 2017 nejvyšší v Klatovech. V tomto okrese přišlo k volbám celkem 61,76 %. Druhá nejvyšší volební účast byla v okrese Plzeň-město a to celkem 61,13 %. Třetí a čtvrtá nejvyšší účast byla zaznamenána v okresech Rokycany, kam přišlo celkem 60,74 % voličů, a Plzeň-sever, kde byla celková volební účast 60,72 %. V okrese Plzeň-jih byla volební účast 59,75 % a v okrese Domažlice přišlo k volbám 58,14 % voličů. Nejnižší volební účast byla zaregistrována v okrese Tachov, kam přišlo pouhých 52,72 % voličů.

Kartogram volební účasti ve sněmovních volbách v roce 2017 jasně dokazuje, že je nejnižší volební účast v okresech Tachov a Domažlice, a naopak nejvyšší volební účast byla v tomto roce v okresech Klatovy a Plzeň-město.

Obr. 1: Volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

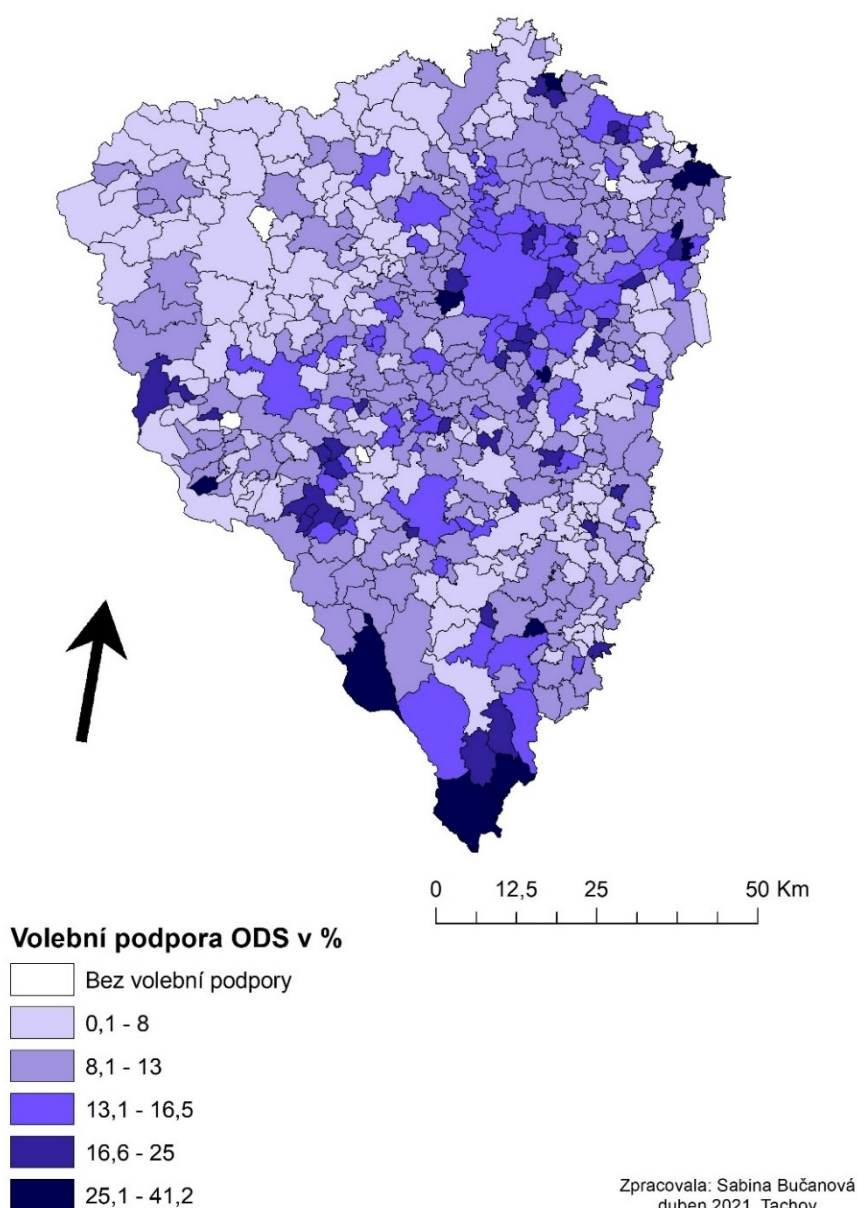
5.2 ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017

Pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017 strana ODS zveřejnila program, ve kterém se zaměřovala na několik návrhů. Program nesl název „Silný program pro silné Česko.“ Stěžejní bylo pro tuto stranu třináct bodů, které byly v tomto programu jednotlivě popsány. První, co chtěla tato strana změnit, byly nízké a jednoduché daně. Jako druhý návrh zmiňovali ve svém programu svobodné podnikání a inovace. Dále se zaměřovali na přátelskou veřejnou správu, digitální společnost a vzdělanou společnost. Důležitým cílem byla také vnější a vnitřní bezpečnost, zahraniční věci a evropská politika nebo efektivní doprava, silný průmysl a energetika. Zaměřovat se chtěli také na právní stát a spravedlnost, rodinnou a sociální politiku, kvalitní a dostupné zdravotnictví, svobodnou a nezávislou kulturu, prosperující zemědělství a podporu venkova, a nakonec konzervativní ekologickou politiku a příznivé životní prostředí (ODS, 2017a).

Celý program obsahuje mnoho bodů, které chtěla strana zavést, prosadit či zrušit. Stěžejní pro tuto stranu bylo v roce 2017 zavedení jednoduchých a jednotných příznání daní z příjmu a odvody sociálního a zdravotního pojištění na jednom formuláři. Dále podporovali společné zdanění manželů, snížení sazby DPH na potraviny a vybrané služby z 15 % na 10 % a u ostatního zboží a služeb z 21 % na 19 % a další. Snažili se prosadit například zvýšení čistých mezd zaměstnanců o 7 % zavedením 15 % sazby z hrubé mzdy a usilovali o zrušení daně nabytí z nemovitosti nebo o zrušení silniční daně. Podporovali zavedení paušální daně pro nejmenší podnikatele (roční podnikatelská licence pro neplátce DPH) a možnost stát se živnostníkem po internetu. Prosazovali zastavení elektronické evidence tržeb či možnost provozovatelů restaurací svobodně zvolit, zda chtějí provozovat kuřácké nebo nekuřácké zařízení. V programu bylo zmíněno uplatnění možnosti jednoduchého vyřízení běžných úředních záležitostí z domova přes internet. Zaměřovali se také na zapojení zaměstnavatelů včetně drobných živnostníků do učňovského a odborného školství. Chtěli zvýšit průměrný plat učitelů na minimální částku 35 000 Kč a zavést jednu úroveň státní maturity z českého jazyka, cizího jazyka a matematiky. Bod vnější a vnitřní bezpečnost zmiňuje například odmítnutí povinných kvót pro uprchlíky navržených EU či nezavedení povinné vojenské služby, avšak s podporou navýšení počtu příslušníků aktivních záloh. V tomto bodě bylo také poznamenáno prosazení přípravy integrovaného záchranného systému na boj proti terorismu a projevům násilí a na řešení mimořádných událostí (ODS, 2017a).

Celostátním volebním lídrem ODS v roce 2017 byl Petr Fiala, pouze pro Plzeňský kraj byla lídrem strany Ilona Mauritzová (ODS, 2017b). V Plzeňském kraji strana získala celkem 32 833 hlasů, což je 12,09 % hlasů, a dva mandáty z celkového počtu jedenáct (Český statistický úřad, 2017d). Do sněmovny se dostal Martin Baxa se 14,2 % preferenčních hlasů a krajský lídr strany Ilona Mauritzová, která získala 10,4 % preferenčních hlasů. Oproti předchozím volbám z roku 2013 strana získala o necelé 2 % hlasů více. Též o mandáty si ODS polepšila, jelikož v roce 2013 obsadila pouze 1 křeslo (Český statistický úřad, 2017e).

Obr. 2: Volební podpora ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Nejlepší volební výsledek v Plzeňském kraji strana získala v obci Čilá v okrese Rokycany. V této obci byla dokonce jako v jediné obci Plzeňského kraje 100 % volební účast. V Čilé ODS dosáhla na 41,17 % hlasů. Dalších šest obcí, kterými byly Modrava, Horská Kvilda a Dobruška v okrese Klatovy, Líně a Bílov v okrese Plzeň-sever a Čekov v okrese Rokycany, zajistily straně přes 30 % voličských hlasů. Celkem šestnáct obcí zajistilo straně více než 20 % hlasů. Z Kartogramu je patrné, že má strana nejvyšší podporu v okresech Klatovy a Plzeň-sever, naopak nejnižší podpora v Plzeňském kraji je v okrese Tachov. Obec, která v tomto okrese volila ODS nejvíce, zajistila straně pouhých 12,5 %. U šesti obcí, kterými byly Hradiště a Lhotka u Radnic v okrese Rokycany, Chocomyšl a Otov v okrese Domažlice, Studená v okrese Plzeň-sever a Ošelín v okrese Tachov, má dokonce strana podporu nulovou, a tak si nezajistila žádné hlasy.

5.3 TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017

TOP 09 se ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR v roce 2017 zaměřovala ve svém programu s názvem „Volební program“ na celkem devět hlavních bodů. V prvním bodu zmiňovali vzdělání a výzkum. Prosadit chtěli především vysokou profesionalitu a s ní související důstojnou, společenskou i příjmovou pozici ředitelů, učitelů, ale i nepedagogických pracovníků. V tomto bodě chtějí prosadit také zavedení systému půjček a grantů pro uhrazení nákladů na vysokoškolské vzdělání. Zrušit chtěla strana hlavně zbavení odpovědnosti rodičů za výchovu a vzdělávání jejich dětí či omezování výdajů na vědu a výzkum. Druhý bod se týkal sociálně soudržné společnosti, kam zařadili sociální politiku. V tomto případě prosazovali znovu projednání diskuse o důchodové reformě s cílem dosáhnout politického konsenzu na jejím vyřešení. Nepřipouštěli snižování úrovně ohrožených skupin (seniorů, handicapovaných, rodin s dětmi včetně samoživitelů). Jako další chtěli zrušit povinný rok v mateřské škole pro všechny děti nebo zadlužování ČR kvůli nezodpovědnému vydávání peněz za zbytečné sociální dávky. Ve druhém bodě dále zmiňovali péči o zdraví, kde nepřipouštěli zhoršení dostupnosti zdravotní péče u sociálně slabých, kteří ji skutečně potřebují. Bezpečí a zahraniční politika byly součástí třetího bodu, ve kterém prosazovali rozvoj politické a ekonomické spolupráce a udržování přátelských vztahů, zejména se sousedními státy a další. Hlavním cílem tohoto bodu, který nechtějí připustit, bylo vystoupení z NATO nebo odchod z EU či pořádání referend za vystoupení z EU. Nechtěli, aby byl omezen volný pohyb lidí za prací ani jiné omezení základních svobod Unie. Prosazovaly posílení

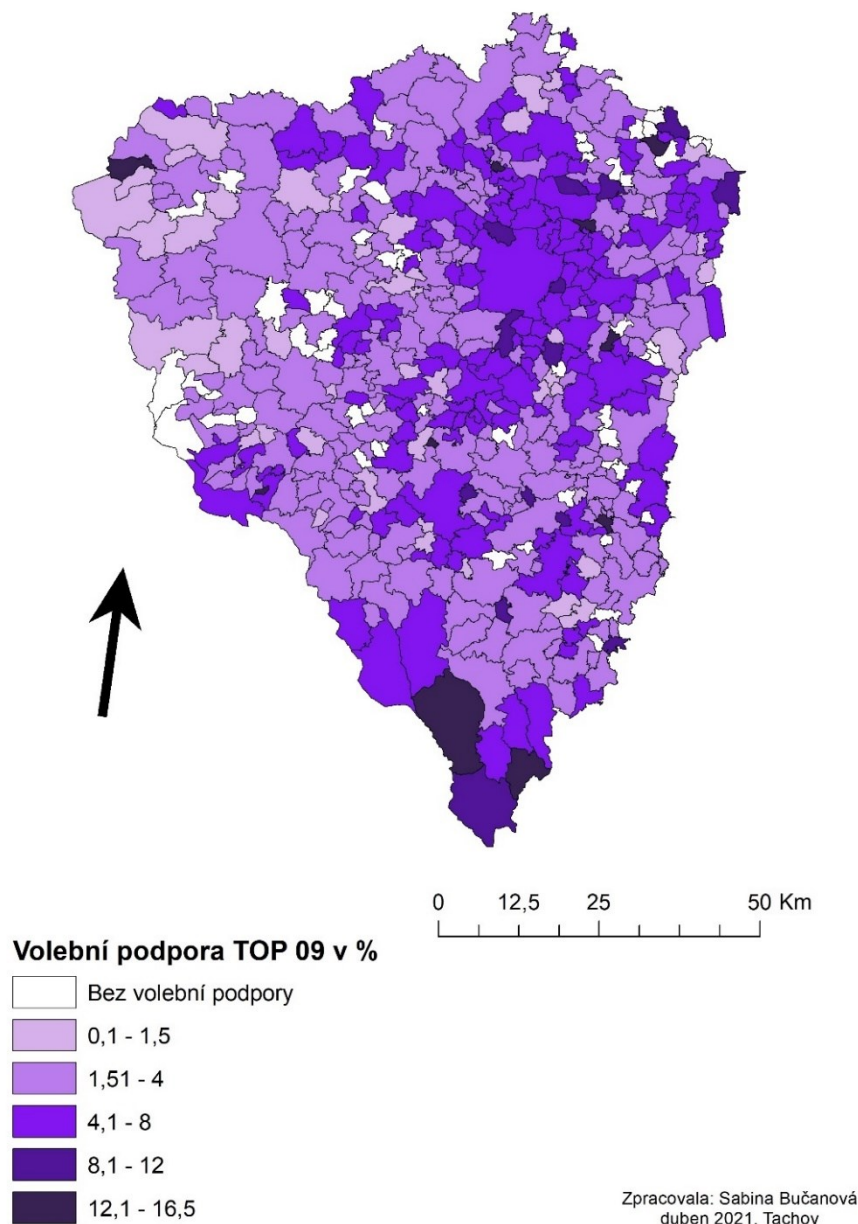
moderní a profesionální armády ČR a navýšení rozpočtu na obranu na 2 % hrubého domácího produktu (HDP). Čtvrtým bodem byla hospodářská politika, ze které je nejdůležitější zmínit prosazení zvýšení příjmu pracujícím lidem, stanovení pevného termínu vstupu ČR do eurozóny, zrušení EET či podpoření inovací v malých a středních firmách. Naopak se TOP 09 silně stavěla proti zvyšování daňové zátěže občanů a firem, zvýhodňování velkých korporací na úkor malých a středních podniků, proti neustálým změnám podmínek pro podnikání nebo proti zákazu jaderné energie. Pátým bodem byla doprava, ve které chtěli zavést zrychlení rekonstrukcí a přestavby silnic 1. třídy. Plánem bylo ročně uvést do provozu zhruba 70 km dálnic. Nepřipouštěli zvýhodňování státních dopravců před soukromými či výstavbu kanálu Labe – Odra – Dunaj. V šestém bodě je zmíněn moderní stát, ve kterém chtěli prosadit posílení kárné odpovědnosti soudců a státních zástupců. Nepřipustili by naopak posilování práv dlužníků na úkor věřitelů. Dále se chtěli zaměřit na občanskou společnost, kulturu a církve. Nepřipustili by chátrání architektonických památek a ostatního kulturního dědictví naší země. Poslední dva body se týkaly udržitelného životního prostředí a zemědělství a venkova.

Lídrem strany pro celou republiku byl v roce 2017 Miroslav Kalousek. Pro Plzeňský kraj to pak byl Marek Ženíšek, který získal celkem 12,68 přednostních hlasů (Český statistický úřad, 2017f). V posledních sněmovních volbách získala strana celkem 13 095 hlasů, což je pouhých 4,82 %. Dle výsledků z voleb předchozích vyplývá, že se podpora TOP 09 stále snižuje (Český statistický úřad, 2017d). V roce 2013 byl počet hlasů pro tuto stranu více než dvojnásobný, získali celkem 29 696. Za Plzeňský kraj se do sněmovny bohužel nedostal ani jeden kandidát, a tak oproti volbám z roku 2013 strana ztratila dva mandáty. (Český statistický úřad, 2017c).

V Plzeňském kraji bylo celkem 56 obcí u kterých neměla strana žádnou podporu. Jednalo se o obce s počtem obyvatel od 50 do 350. Ani v dalších obcích nemá strana příliš velkou podporu. U více než 350 obcí získala strana pouze do 5 % hlasů. Okolo sto obcí zajistilo straně od 5 % do 10 % hlasů. Šestnáct obcí obstaraly TOP 09 10 % a více hlasů. Nejvyšší výsledek, který získala strana v Plzeňském kraji, byl 16,45 % hlasů. Tohoto výsledku dosáhla strana u obce Prášily v okrese Klatovy. Podobný výsledek byl také v obci Pelechy v okrese Domažlice. Nejnižší volební výsledek byl zaznamenán v okrese Domažlice, kde strana získala celkem 756 hlasů, což je na počet obyvatel 2,71 %. Hned za Domažlickem je okres Tachov. Zde vybralo stranu 605 voličů a tedy 2,8 % hlasů. Z Rokycan putovalo straně 3,84 % hlasů, to je tedy 891 voličů a z Klatov 3,93 % hlasů, což bylo 1 691 voličů.

V okrese Plzeň-sever zvolilo 1 605 voličů TOP 09 a tím jí opatřili 4,25 % hlasů. V okrese Plzeň-jih se rozhodlo zvolit stranu TOP 09 1 268 voličů, což je na počet obyvatel 4,28 % hlasů. Největší podporu měla strana v okrese Plzeň-město, konkrétně v krajském městě Plzeň a ve dvou obcích – Chválenice a Letkov. V tomto případě zvolilo stranu 6 279 voličů a to je 7,08 % hlasů.

Obr. 3: Volební podpora TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

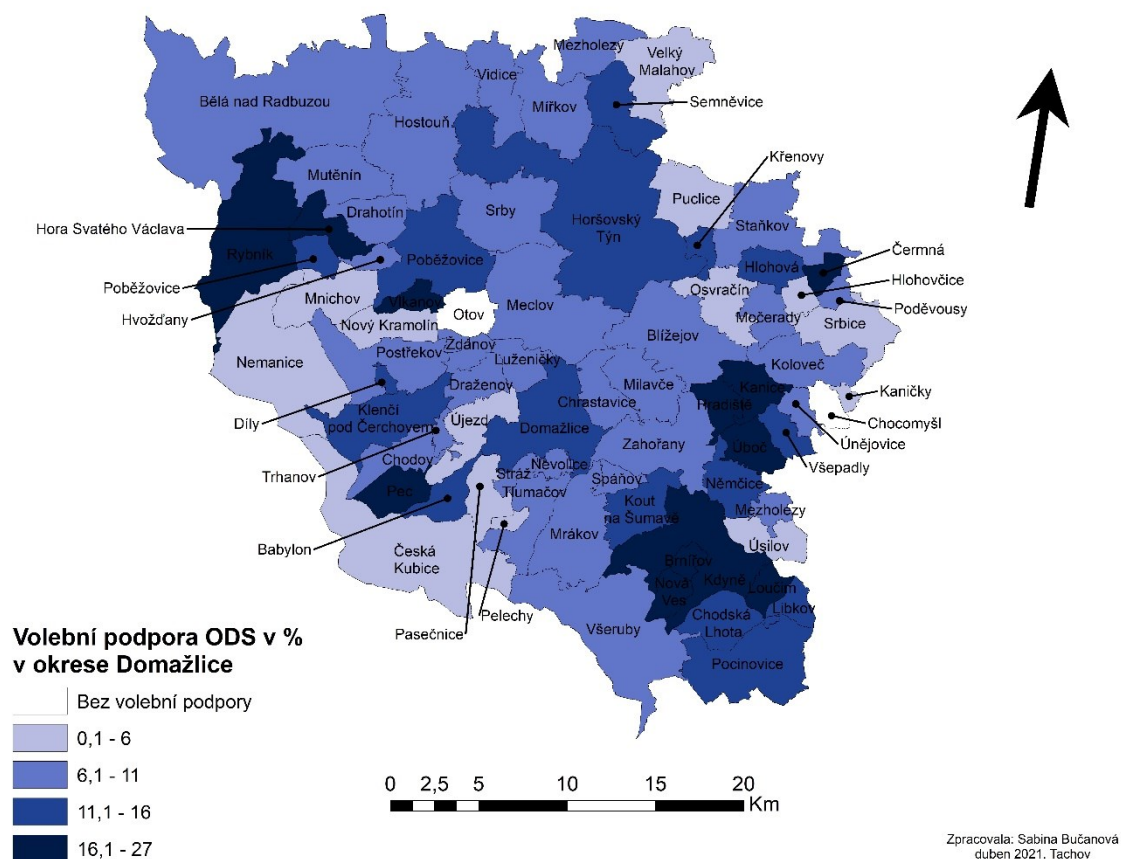
Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

5.4 Rozložení volebních výsledků ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 dle okresů Plzeňského kraje

Tato kapitola porovnává čtrnáct kartogramů volební podpory stran ODS a TOP 09 dle okresů Plzeňského kraje. Ve vytvořených kartogramech okresů je lépe vidět rozložení volební podpory. V Plzeňském kraji se nachází celkem sedm okresů, kterými jsou okres Domažlice, Klatovy, Plzeň-město, Plzeň-jih, Plzeň-sever, Rokycany a Tachov. Pro každý okres byly vytvořeny dvě mapy, pro volební podporu ODS i TOP 09.

Okres Domažlice má celkem 85 obcí. Podporu má strana ODS ve všech obcích okresu Domažlic, kromě dvou (kartogram č. 4). Těmi jsou obce Otov a Chocomyšl, ve kterých převládá volební podpora stran ANO 2011 a KSČM. Nejvyšší podpora strany ODS byla v obci Pec, ve které strana ODS jasně zvítězila s celkovým výsledkem 26,71 % hlasů. V dalších čtyřech městech byla podpora nad 20 % voličských hlasů. V deseti obcích okresu Domažlice nečinila podpora ani 5 % hlasů. Z celkových výsledků všech politických stran ODS získala celkem 11,07 % hlasů a drží se tak na třetím místě hned za ANO 2011 a SPD.

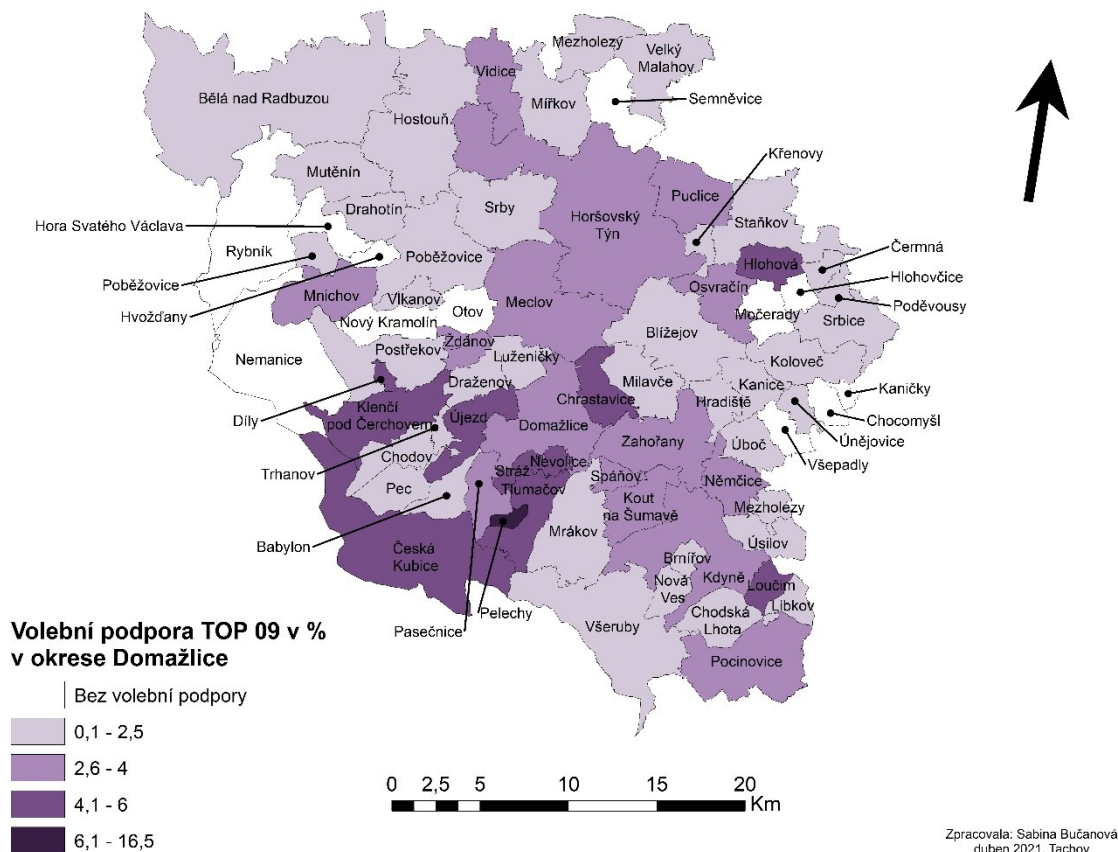
Obr. 4: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Domažlice

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Volební podpora TOP 09 v okrese Domažlice je oproti výsledkům ODS velmi slabá. Strana je ze všech volebních stran v okrese Domažlice až na devátém místě, s celkovým

Obr. 5: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Domažlice

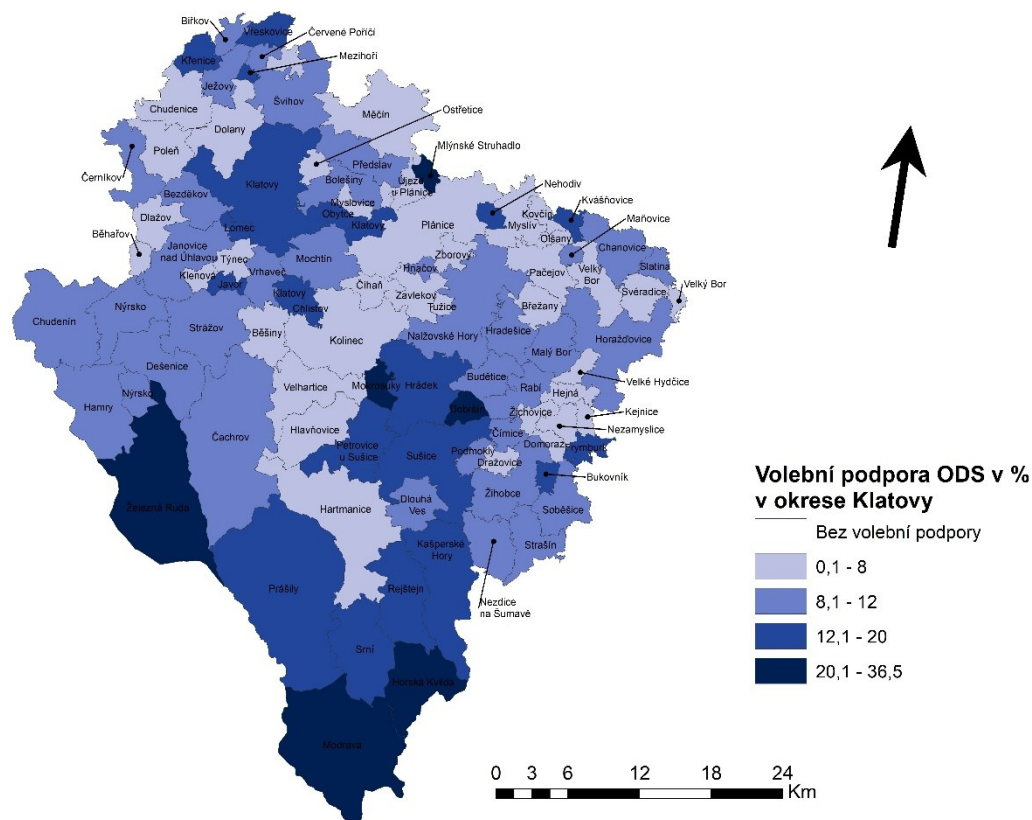
výsledkem 2,71 % hlasů. Celkem dvanáct obcí Domažlicka TOP 09 nepodpořilo žádným voličským hlasem. Dalších šedesát obcí zaručilo straně mezi 1 % – 5 % hlasů. Nejvyšší výsledek byl zaznamenán v obci Pelechy, kde lidé svými voličskými hlasy straně zajistily 16,32 % (viz kartogram č. 5).

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

V okrese Klatovy je volební podpora velmi podobná jako u okresu Domažlic. Pokud porovnáme volební výsledky za všechny politické strany, na prvním místě je s velkým náskokem ANO 2011. Jako druhá skončila strana ODS, která vybojovala v tomto okrese 11,34 % hlasů. Největší podpora ODS je na jižní hranici okresu, v horských oblastech Šumavy. Výsledky těchto obcí se pohybují v rozmezí od 25 % do 36,5 % hlasů (kartogram č. 6). Nejvíce obyvatel volilo tuto stranu na Klatovsku v obci Modrava, ve které volební zisky dosáhly až na 36,13 % hlasů. Dalšíh pět obcí zajistilo straně více než

20 % hlasů. V žádné obci nenastala situace, že by pro stranu nehlasoval ani jeden občan tohoto okresu. Nejnižší podpora byla v obci Dražovice. Pokud vynecháme pro porovnání okres Plzeň-město, na který strana dlouhou dobu cílí, je v okrese Klatovy nejvyšší volební výsledek ze všech okresů Plzeňského kraje. Voličů, kteří se rozhodli podpořit tuto stranu, bylo za rok 2017 v okrese Klatovy 4 874.

Obr. 6: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Klatovy

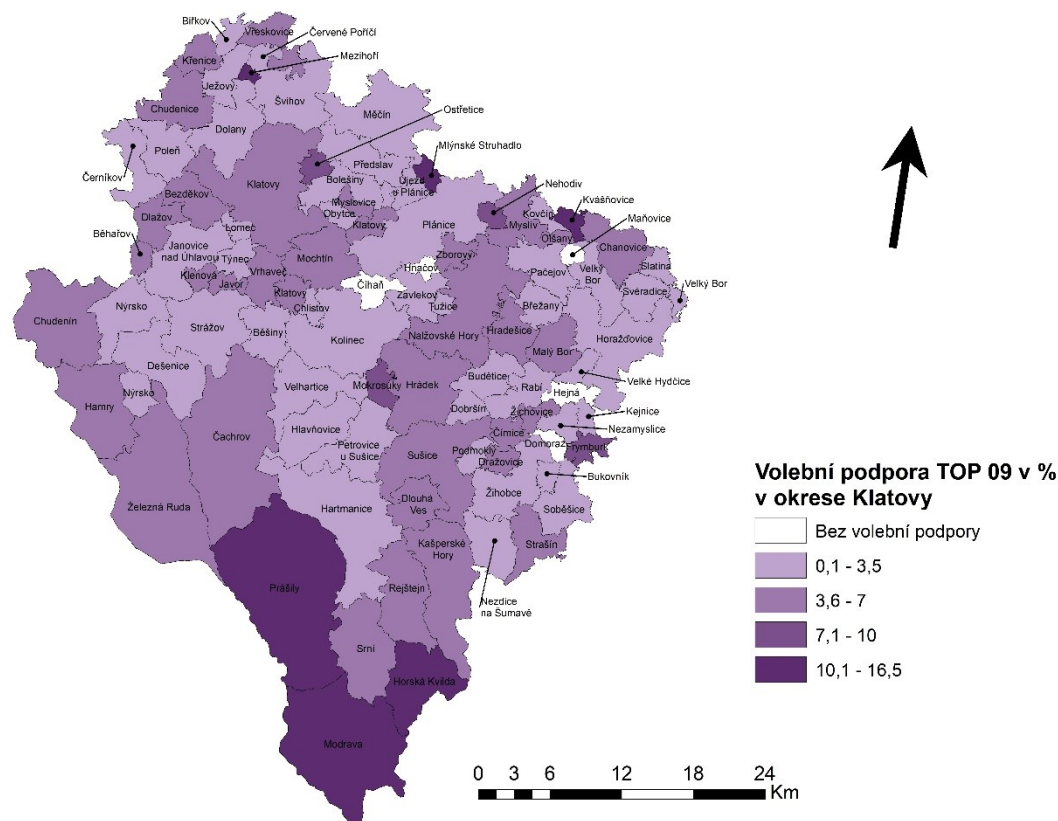

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Volební zisky strany TOP 09 jsou rozloženy podobně, jako u strany ODS. Opět jsou nejvyšší volební výsledky v jižní hranici okresu, v horských oblastech Šumavy. Ve středu okresu je naopak podpora nejnižší, podobně jako u ODS. V této oblasti jsou podporovány spíše levicové strany jako KSČM nebo ČSSD a nejvíce převládá podpora ANO 2011. Ačkoliv je rozložení volební podpory podobné u TOP 09 i ODS, stále ODS staví na silnějších a dlouholetých vybudovaných základech, oproti TOP 09. Ta získala poloviční volební výsledky oproti ODS. Nejvyšší výsledek byl zaznamenán v obci Prácheň, kde získala strana celkem 16,45 % hlasů. V celkem pěti obcích opět nebyla podpora žádná, podobně jako u okresu Domažlice. Z tohoto skóre je zřejmé, že pokud se v těchto

oblastech rozhodnou obyvatele zvolit pravicovou stranu, převládá podpora ODS než TOP 09.

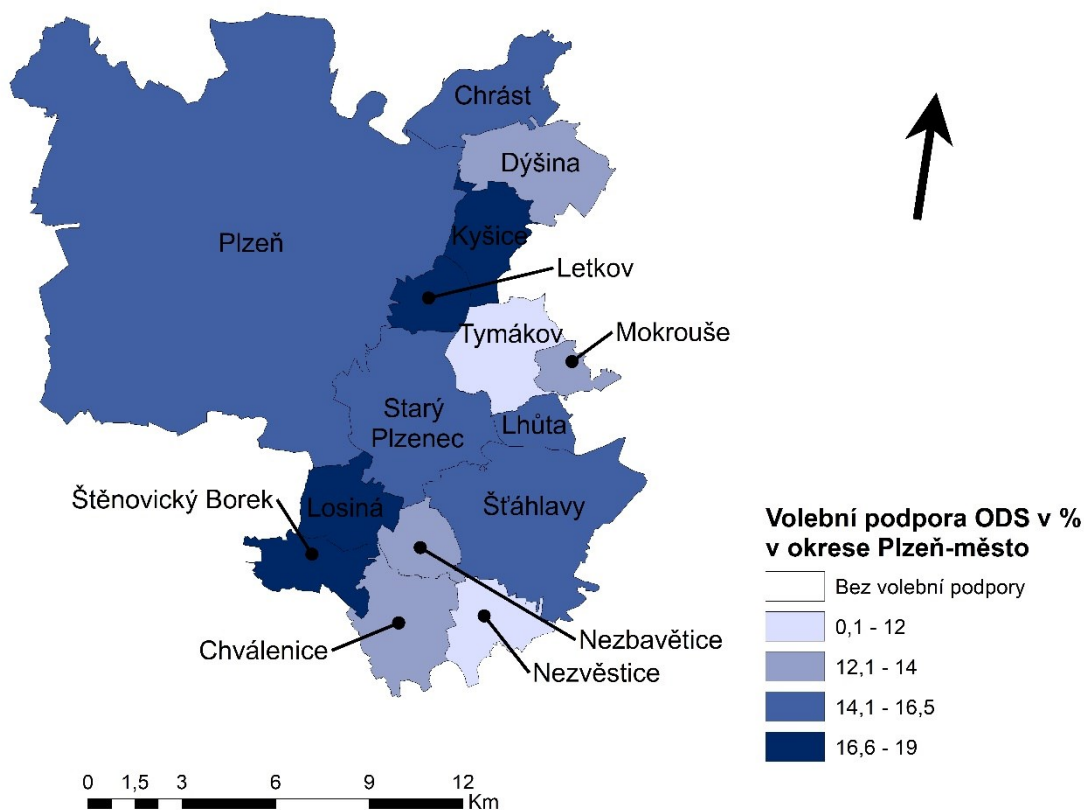
Obr. 7: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Klatovy

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Také v okrese Plzeň-město vyhrálo s velkým náskokem hnutí ANO 2011, ale již tradičně je přímo v krajském městě Plzeň velká obliba strany ODS. Ta skončila hned na druhém místě, se ziskem 14,37 % hlasů. V tomto okrese zvolilo ODS celkem 12 744 osob. Nejvyšší podpora strany podle kartogramu č. 8 byla v okolních obcích krajského města, konkrétně v Kyšicích, Letkově, Losíně a Štěnovickém Borku. V těchto regionech se podpora pohybuje mezi 16,6 % až 19 % hlasů. Žádná z obcí tohoto okresu není bez volební podpory strany. Nejnižší výsledek byl v obci Nezvěstice, kde ODS získala 9,38 % hlasů. Samotné krajské město Plzeň obstaralo straně ODS celkem 14,39 % hlasů, což je 11 331 voličů.

Obr. 8: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-město

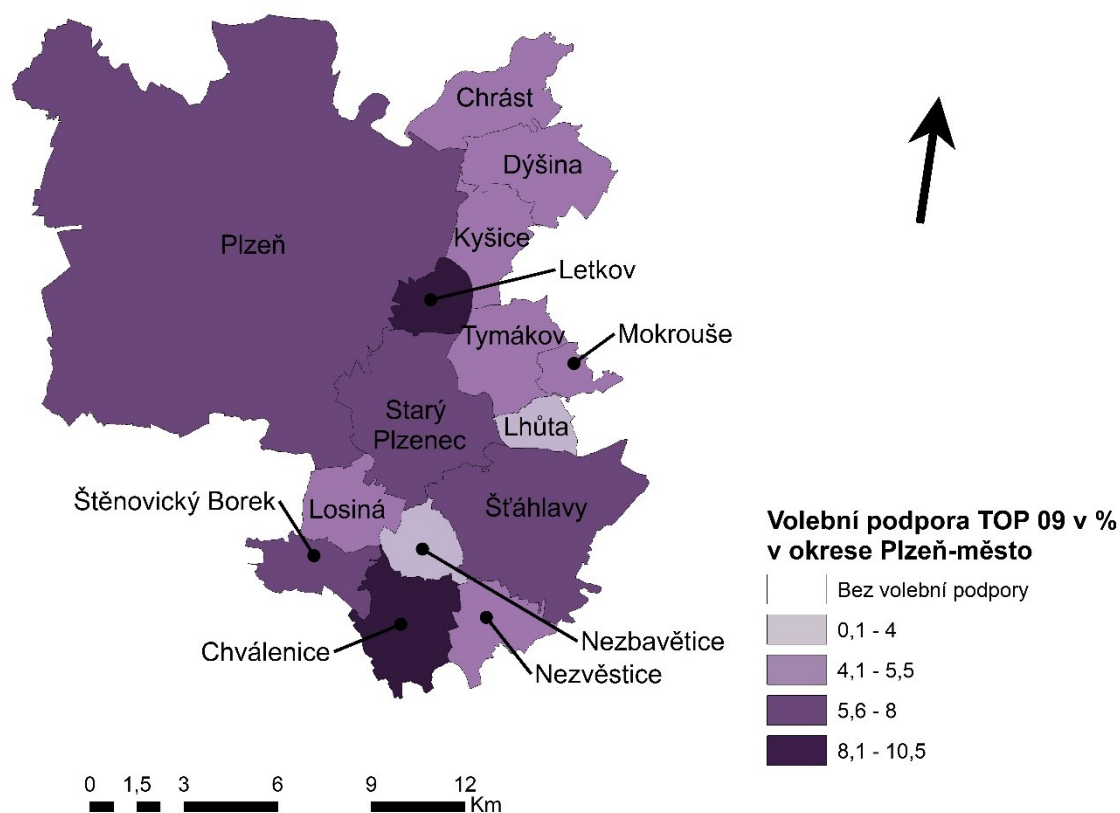
Zpracovala: Sabina Bušanová
duben 2021, Tachov

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Volební podpora strany TOP 09 je v okrese Plzeň-město opět o něco nižší než podpora ODS. Ze všech stran skončila TOP 09 v celkovém pořadí na šestém místě se 7,08 % hlasů. Ve volebních místnostech vhodilo obálku se stranou TOP 09 do volební urny celkem 6 279 osob. Také v krajském městě Plzeň vybojovala TOP 09 šestou příčku s celkovým výsledkem 7,22 % hlasů. V Plzni zvolilo TOP 09 5 685 voličů. Nejvyšší podpora byla zaznamenána v obcích Letkov a Chválenice. A to v rozmezí od 8 % do 10,5 % hlasů. Ve všech obcích bylo alespoň nízké procento voličů, kteří v roce 2017 podpořili stranu TOP 09. V tomto okrese se tedy nenachází žádná obec, která by stranu nepodporovala. Nejnižší zisky hlasů byly v obcích Lhůta a Nezavětice. Avšak jedná se jen o minimální podporu. V obci Nezavětice získala TOP 09 pouze 0,74 % hlasů (kartogram č. 9).

Výsledky obou stran jsou i v tomto okrese velmi podobné. Voliči jsou rozloženi velmi podobně, avšak ODS má oproti TOP 09 o polovinu více hlasů.

Obr. 9: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-město

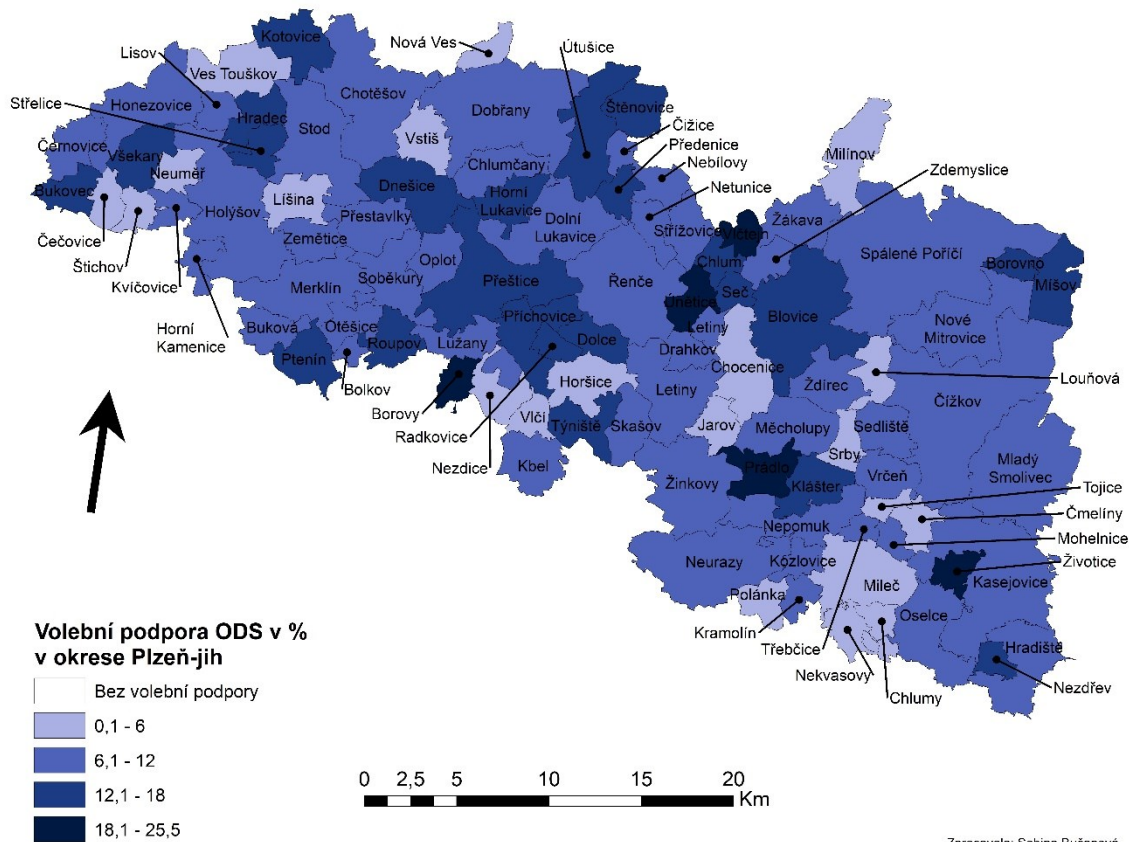

Zpracovala: Sabina Bučanová
duben 2021, Tachov

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

V okrese Plzeň-jih je volební podpora strany ODS rozložena po celém okrese velmi rovnoměrně. Opět zde není žádná obec, ve které by byla nulová podpora ODS. V tomto okrese opět zvítězilo hnutí ANO 2011, ODS skončila třetí, těsně za SPD. Zvolit se rozhodlo tuto strano celkem 3 249 voličů, což je 10,98 % hlasů. V obci Vlčtejn byly nejvyšší volební výsledky v přepočtu na počet obyvatel v jednotlivých obcích z celého okrese. V této obci žije pouze 92 osob, z nichž ODS zvolilo 16 osob, což je 25,49 % hlasů. Ve všech obcích byly volební výsledky nadprůměrné, pohybovaly se mezi hodnotami od 10 % do 20 % hlasů.

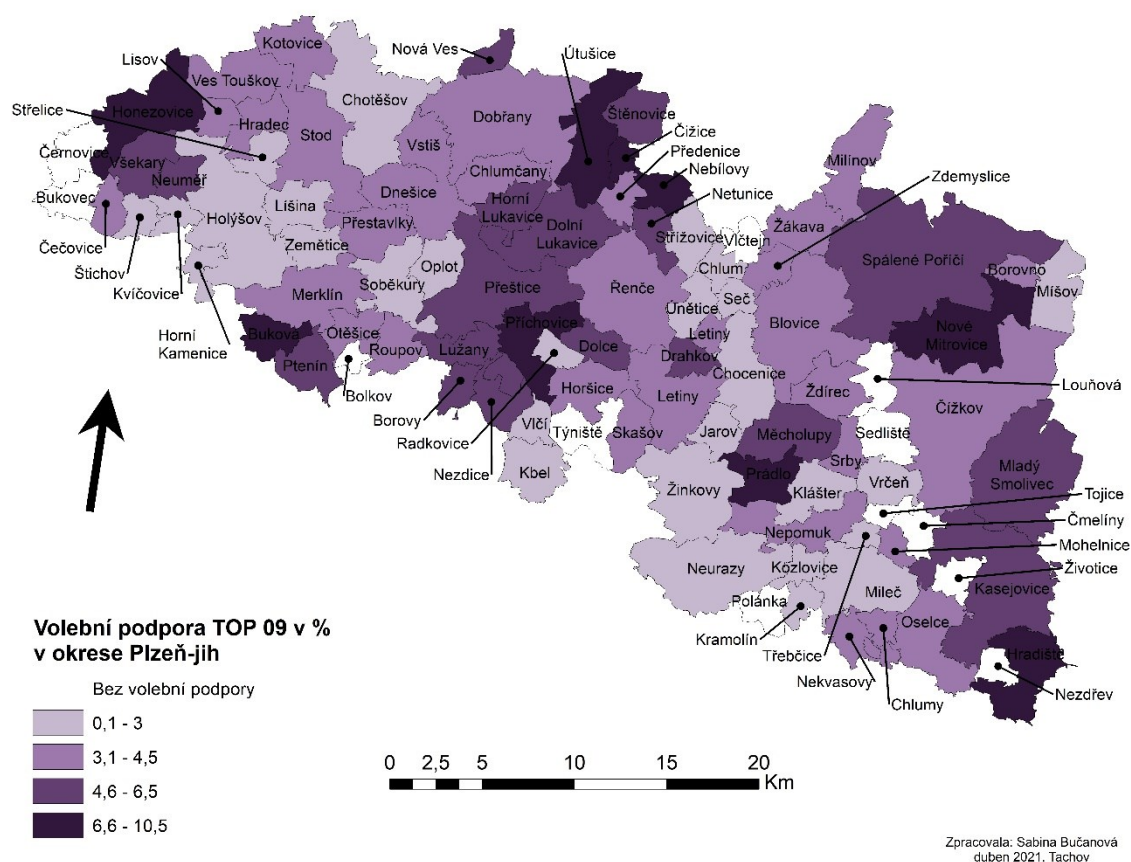
Obr. 10: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-jih

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Podpora TOP 09 je v okrese Plzeň-jih více než o polovinu slabší oproti straně ODS. TOP 09 v tomto okrese získala pouhých 4,28 % hlasů, což ji dostalo až na osmé místo z celkového pořadí. Oproti hnutí ANO 2011, které v tomto okrese zvítězilo, měla TOP 09 více než sedmkrát nižší volební zisky. Nejvyšší volební skóre bylo v obci Útušice, ve které místní obyvatelstvo zajistilo straně 10,41 % hlasů. Většinou se volební výsledky pohybovaly v jednotlivých obcích od 2 % do 5 %, což je velmi slabý výsledek. V okrese Plzeň-jih se dohromady nachází 99 obcí, z toho v celkem šesti obcích nikdo stranu TOP 09 nezvolil. Předpoklady jsou většinou takové, že TOP 09 cílí spíše na malé obce a vesnice, avšak v tomto případě se tento fakt nepotvrzuje.

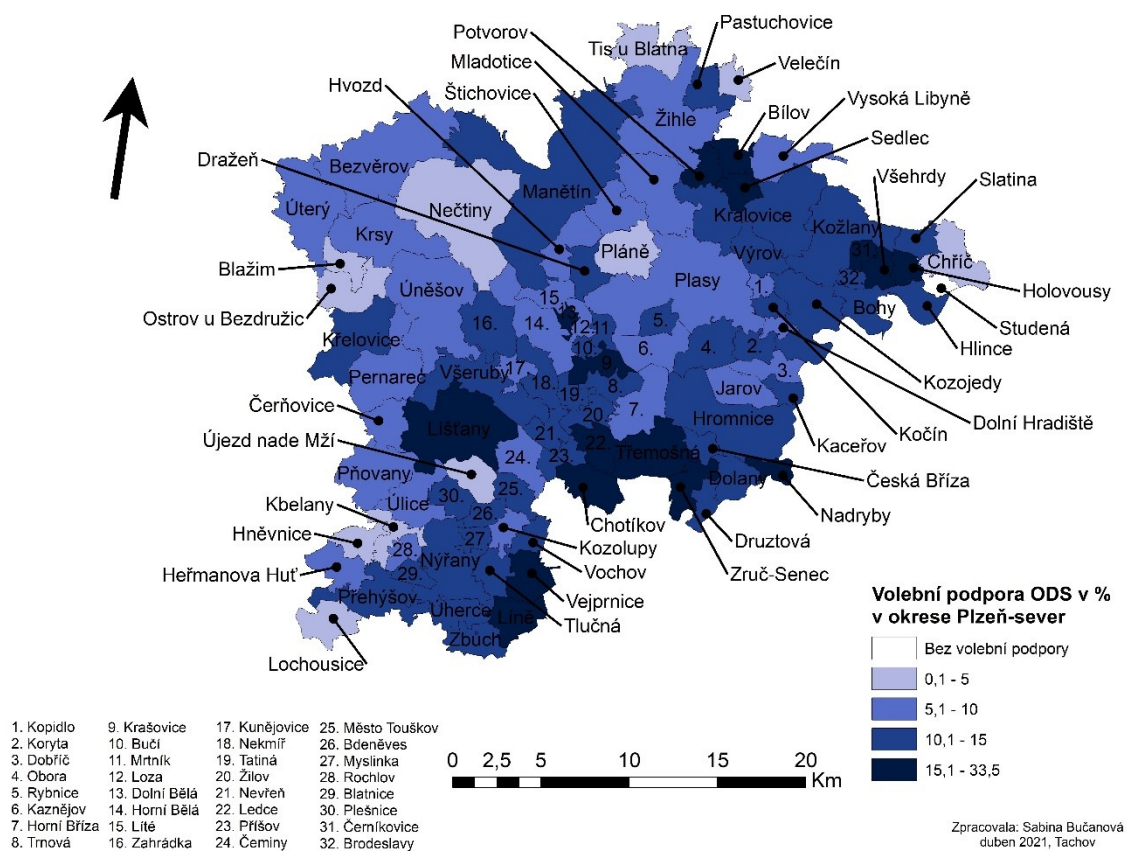
Obr. 11: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-jih

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Okres Plzeň-sever má silné zastoupení voličů strany ODS. Opět v tomto kraji zvítězilo hnutí ANO 2011, jako tomu je i u všech ostatních krajů, ODS však stojí na druhém místě s malým předstihem volebních výsledku před SPD. V tomto okrese získala strana 4 511 hlasů a to je 11,95 %. Opět je to skoro trojnásobně nižší počet, než získalo hnutí ANO 2011. Pouze v obci Studená byla nulová podpora strany ODS, jinak ve všech obcích strana získala své voliče a jejich hlasy. Nejvíce obyvatel, kteří zvolili ve své obci tuto stranu, volili v Líních. Líně obstaraly ODS celkem 33,28 % hlasů. Nad 30 % hlasů hlásí strana své zisky také v obci Bílov. Silnější volební podpora oproti zbytku okresu je dle kartogramu č. 12 viditelná v okolních obcích krajského města Plzeň. Jedná se o obce Třemošná, Chotíkov, Vejprnice nebo Tlučná. V těchto regionech žije mnoho lidí, kteří dojíždějí za prací nebo studiem do krajského města, které již tradičně silně podporuje stranu ODS.

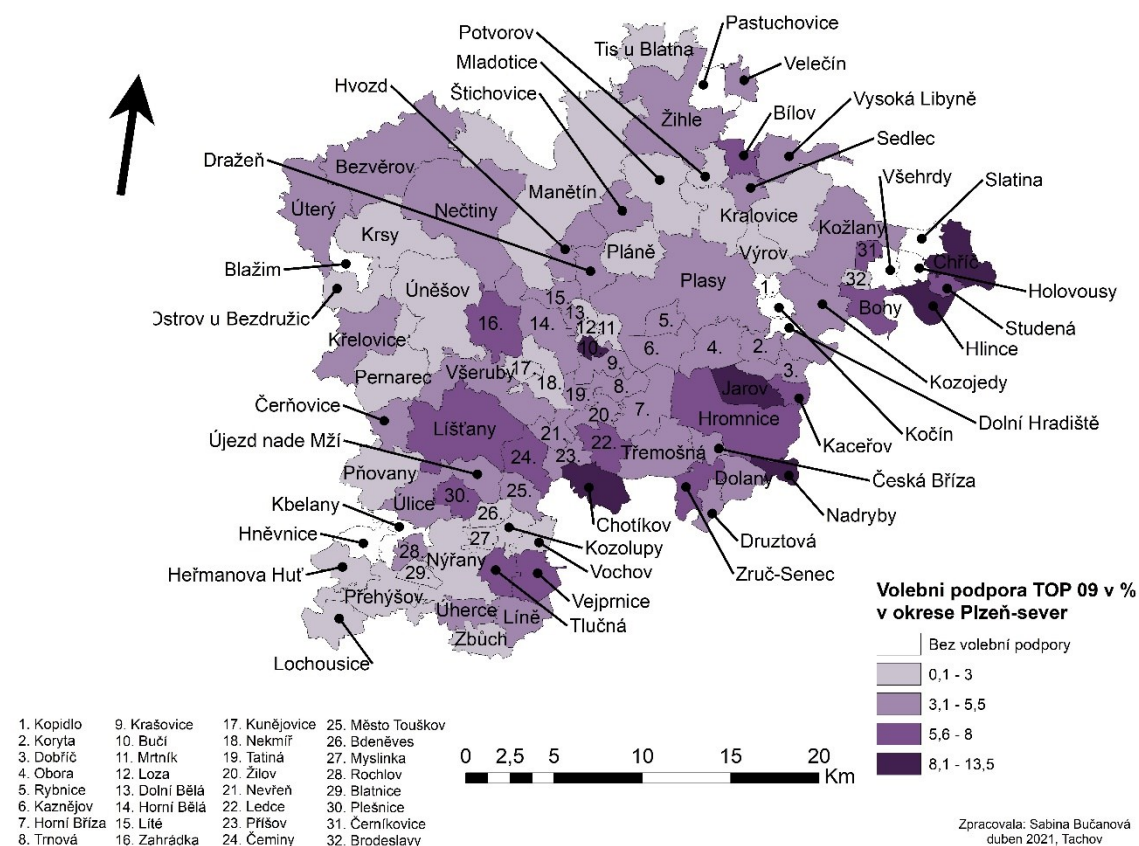
Obr. 12: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-sever

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Podpora TOP 09 je opět v porovnání se stranou ODS mnohem slabší. Volební výsledky se pohybují v rozmezí od 1 % do 13,5 % hlasů. V deseti obcích dokonce podpora TOP 09 není žádná. I tentokrát se v tomto okrese umístila strana TOP 09 na osmém místě. Stranu zvolilo 1 605 voličů, to je pouhých 4,25 % hlasů. Pouze ve čtyřech obcích přesahují volební výsledky 10 % hlasů. V tomto případě není podpora okolních obcí krajského města stejná, jako je tomu u ODS.

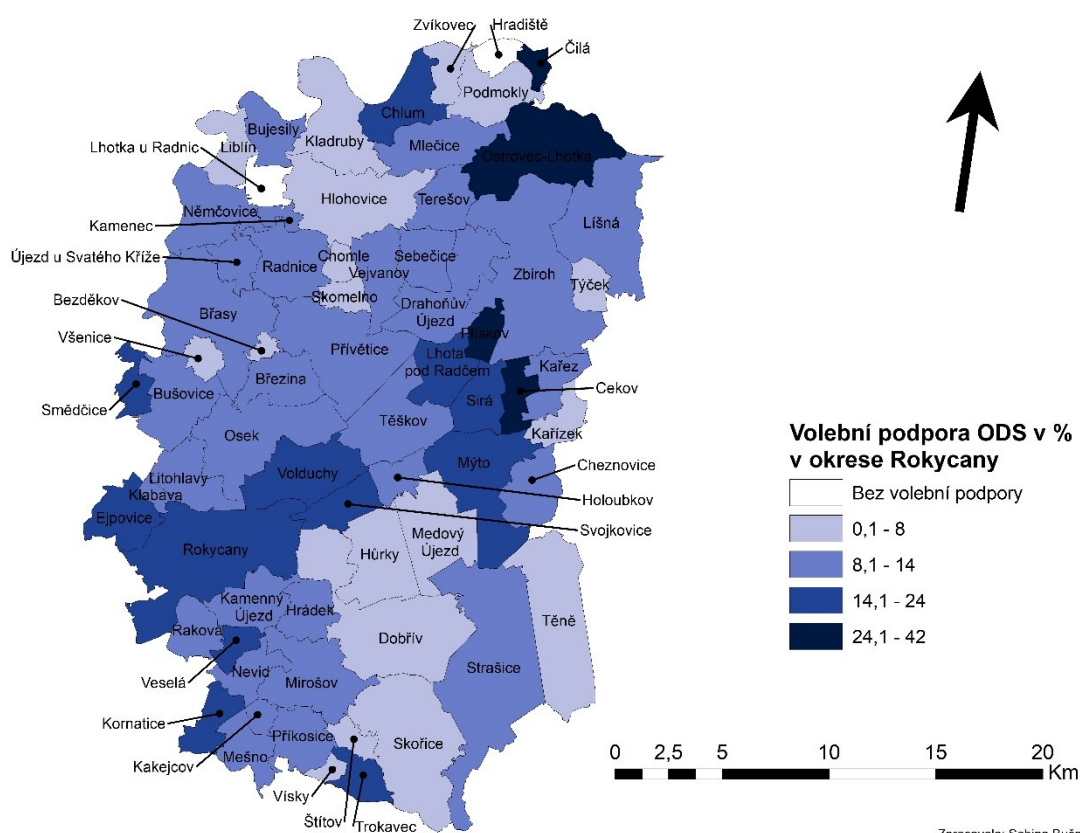
Obr. 13: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-sever

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

V okrese Rokycany byla podpora strany ODS velmi podobná jako v okrese Plzeň-sever. Stejně, jako tomu bylo u přechozích okresů, i v okrese Rokycany zvítězilo hnutí ANO 2011. ODS má velkou podporu na Rokycansku, a tak si vybojovala druhé místo. V tomto okrese ODS získala 2 762 hlasů, v procentech je tato hodnota 11,91 % hlasů. ODS má v tomto okrese jak své odpůrce, tak své příznivce. Nejvyšší podpora dle počtu obyvatel v obci byla zaznamenána v malé obci Čilá, kde strana zvítězila s velkým náskokem. Ačkoli se to zdá jako vysoký výsledek, jedná se o obec, ve které žije pouze osmnáct obyvatel, a tak není divu, že je zde 100 % volební účast a že strana získala tolik procent hlasů. Ve skutečnosti stranu zvolilo pouhých sedm obyvatel. V obci Lhotka u Radnic žádný z obyvatel nepodpořil stranu ODS, a tak se jedná o jedinou obec, ve které byla podpora ODS nulová.

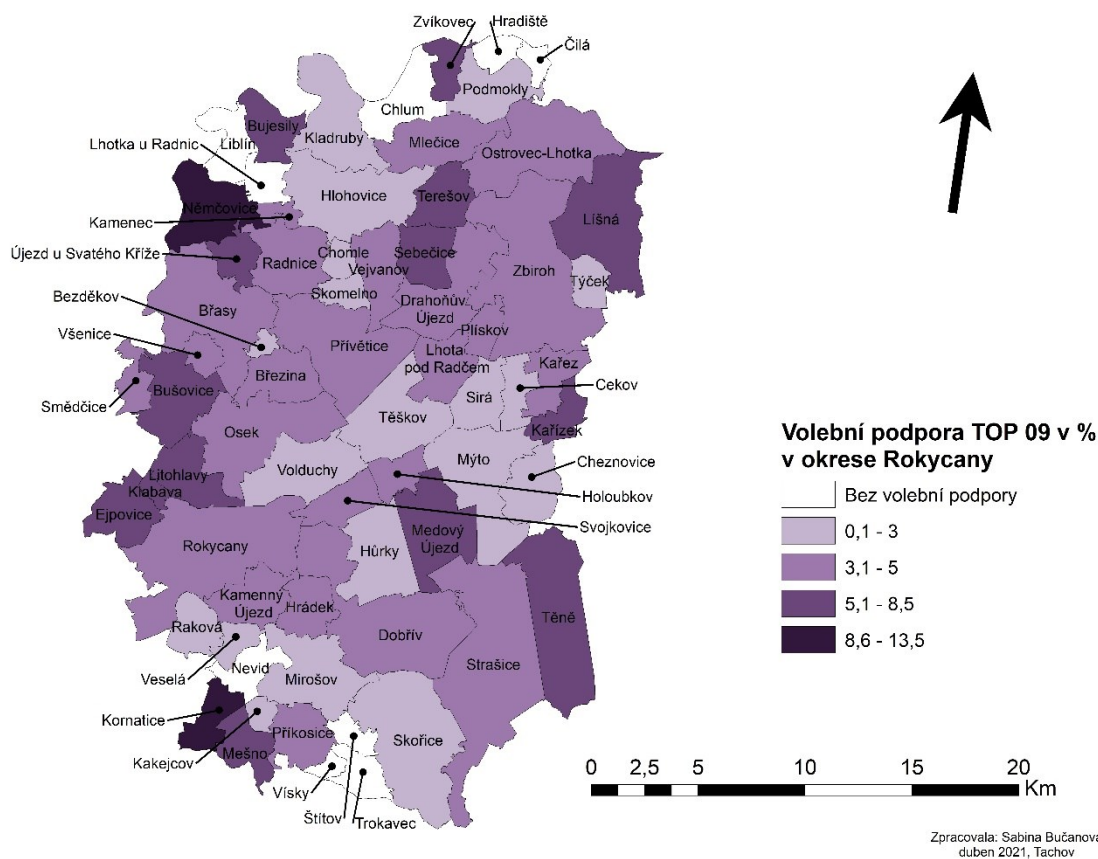
Obr. 14: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Rokycany

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

TOP 09 má velmi slabou podporu na Rokycansku. Stranu zvolilo pouze 891 obyvatel, a to jí dostalo na osmou příčku ze všech možných politických stran. V tomto okrese strana získala pouze 3,84 % hlasů. Nejvyšší volební výsledky dle kartogramu č. 15 lze vypočítat v obci Kornatice, ve které TOP 09 získala celkem 13,18 % hlasů a také v obci Němčovice, ve které strana evidovala 11,95 % hlasů. Opět se však jedná o obce s nízkým počtem obyvatel, a proto se mohou zdát výsledky příliš vysoké. Ve skutečnosti zvolilo TOP 09 v obci Kornatice jen 12 obyvatel a v obci Němčovice pouze 11 voličů. Oproti ODS má strana TOP 09 více obcí, ve kterých nejsou zaznamenány žádné zisky. V tomto okrese je takovýchto obcí celkem devět.

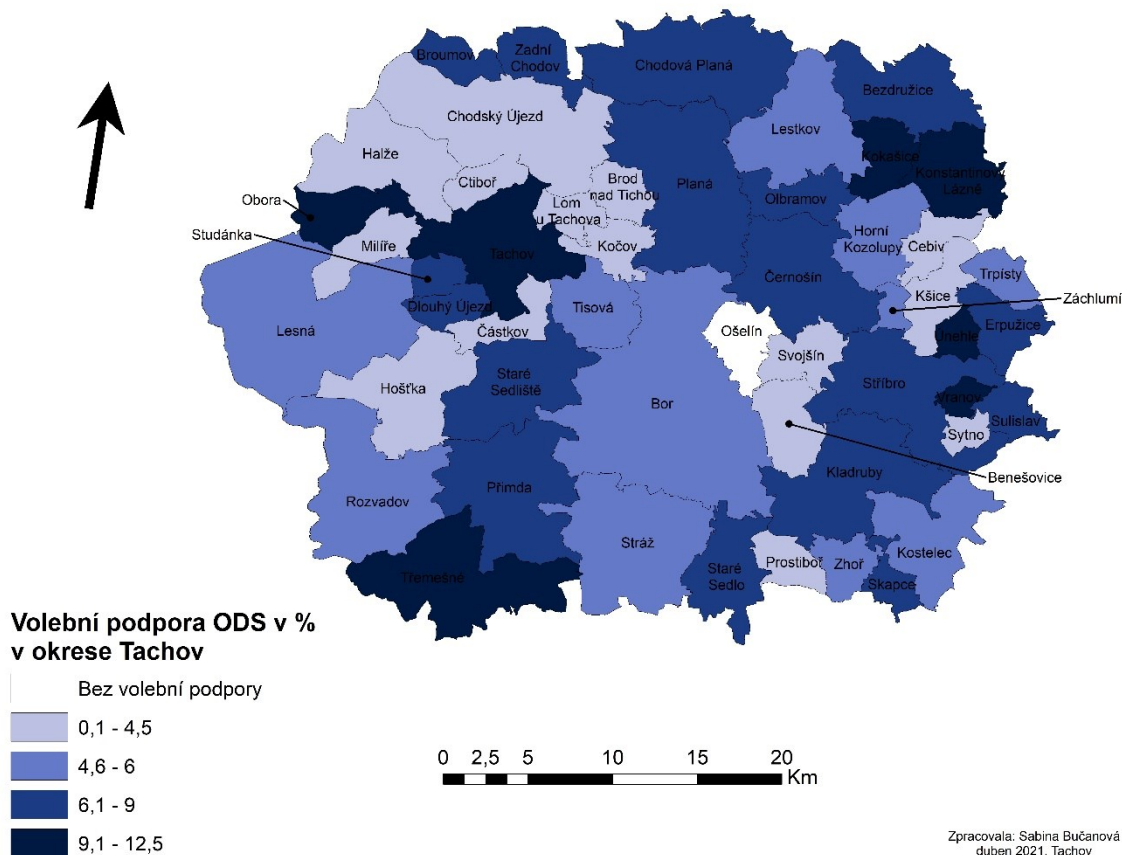
Obr. 15: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Rokycany

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

Posledním zkoumaným okresem je okres Tachov. V tomto okrese je podpora pravicových stran dlouhodobě nízká. Mnoho let po sobě v tomto okrese vítězí komunisté. Ve volbách v roce 2017 je však předběhlo hnutí ANO 2011. ODS v tomto okrese podpořilo 1 609 voličů, což je pouhých 7,46 % hlasů. Oproti vítězné straně je to zhruba pětikrát nižší výsledek. Dle obcí má ODS největší podporu v obcích Konstantinovy Lázně, ve kterých získala ODS 12,13 % hlasů, dále obec Třemešné, kde demokraté získali 11,3 % hlasů, v obci Únehle vybojovali 11,11 % hlasů. V okresním městě Tachov, ve kterém žije okolo 13 tisíc obyvatel, stranu zvolilo pouze 481 voličů, což je 9,2 % hlasů. V jedné obci byla zaznamenána nulová podpora, a to v obci Ošelín. V obci Brod nad Tichou pak podpořil ODS pouze jeden volič, což byl druhý nejnižší výsledek v tomto okrese.

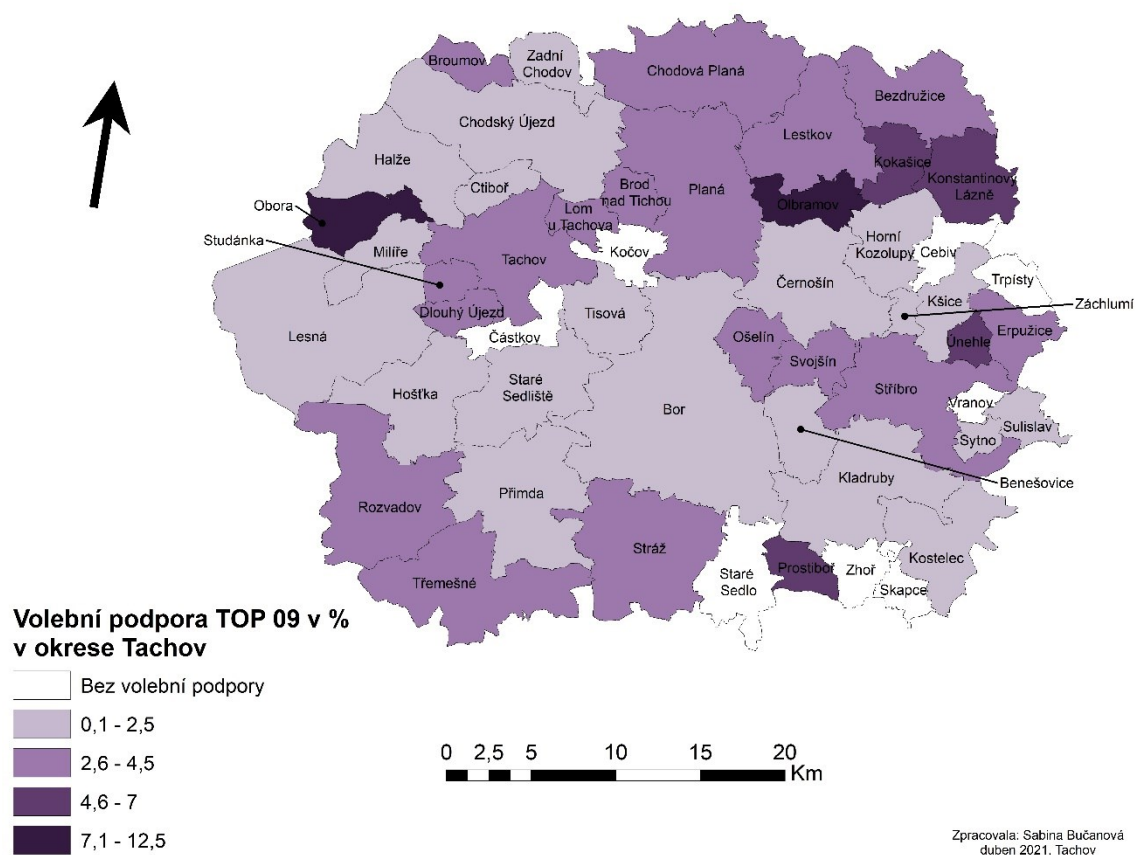
Obr. 16: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Tachov

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

I v tomto okrese se umístila strana TOP 09 až na devátém místě z celého pořadí politických stran. Pro TOP 09 se rozhodlo 605 voličů z celého okresu, což je oproti přechozím volbám skoro o jeden tisíc voličů méně. V tomto případě je výsledek hlasů v procentech 6,75 %. Nejvíce hlasů si strana zajistila v obci Obora. Zde získala strana TOP 09 celkem 12,5 % hlasů. V ostatních obcích byla podpora velmi slabá. Volební výsledky se pohybují nejčastěji mezi 1 % až 3 % hlasů. V okresním městě Tachov zvolilo tuto stranu pouhých 160 voličů, což je jen 3,06 % hlasů. Oproti roku 2013 je to propad o více než 4,5 % hlasů.

Obr. 17: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Tachov

Zdroj: Český statistický úřad (2018), zpracováno autorkou s využitím GIS

5.5 Faktory ovlivňující volební podporu ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

Autorka v tomto případě využila ke zjištění faktorů podpory strany ODS Pearsonův korelační koeficient. Sledovány byly následující indikátory – volební účast, počet obyvatel, průměrný věk, podpora dle pohlaví (ženy), podíl osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15 a více let, podíl podnikatelů v obci a nezaměstnanost.

Z tabulky č. 2 je patrné, že výsledek vztahu mezi volební podporou ODS a volební účastí vyšel v tomto případě 0,308. Výsledek vztahu je sice slabý, avšak volební podporu pomáhá určit. V tomto případě funguje pravidlo, kdy se zvyšující volební účast v jednotlivých regionech kladně podílí na volebním výsledku strany ODS.

Výsledky korelační analýzy mezi volební podporou strany a počtem obyvatel nabývají hodnot 0,051. Jedná se o velmi slabý vztah, což znamená že mezi těmito dvěma indikátory

není lineární závislost a tedy, že velikost obce dle počtu obyvatel nemá vliv na volební podporu strany ODS. Strana dle kartogramu č. 2 dosahuje vyšších volebních výsledků ve velkých městech, avšak stejně tomu je i v malých regionech. V tomto případě se tedy nepotvrzuje pravidlo, že má strana vyšší podporu převážně ve městech s vyšším počtem obyvatel. V kartogramu č. 2 je viditelné, že má strana sice velkou podporu v krajském městě Plzeň, ale stejně tak velká podpora se projevuje i v okolních malých obcích. Tím pádem se nepotvrzuje ani pravidlo centrum vs. periferie a město vs. venkov. V metropoli je podobně velká podpora jako na venkově.

Vztah mezi volební podporou ODS a hustotou zalidnění je oproti vztahu počtu obyvatel a volební podporou o něco vyšší a tím pádem více přispívá ke zvýšení volební podpory. Opět se jedná o štěpné linie město vs. venkov a centrum vs. periferie. V tomto případě vztah nabývá opět kladných hodnot 0,184 a to znamená, že se zvyšující se hustotou zalidnění v regionech se lehce zvyšuje i volební podpora strany.

Dalším indikátorem autorka zmiňuje vztah mezi volební podporou ODS a průměrným věkem obyvatel. Výsledek Pearsonova korelačního koeficientu je 0,014, což je úplně nejslabší korelační vztah. V tomto případě průměrný věk nehraje skoro žádnou roli v souvislosti s volební podporou, jelikož stranu podporují lidé různých věkových kategorií.

Korelační koeficient vztahu volebních výsledků ODS a volební podpory žen, je velmi podobný jako vztah volebních výsledků ODS a počtu obyvatel. Výsledek korelace je 0,052 a opět značí velmi slabou korelaci. Zastoupení žen v podpoře ODS též nehraje skoro žádnou roli.

Druhý největší vliv má dle Pearsonova korelačního koeficientu na volební podporu ODS vzdělání osob. Výsledek korelační analýzy vztahu mezi volebními výsledky ODS a podílem osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15 a více let je roven číslu 0,366. Tento výsledek udává, že čím více se v regionech objevují lidé s ukončeným vysokoškolským vzděláním, tím vyšší podpora strany bude. Z dat získaných z Českého statistického úřadu bylo zjištěno, že v krajském městě Plzeň a v okolních obcích byl vysoký podíl vysokoškolsky vzdělaných osob a stejně tak to lze vypočítat z kartogramu č. 2. Stejně tak je tomu také na Klatovsku, konkrétně v Klatovech a jeho okolí nebo ve vysokohorských oblastech Šumavy. Naopak data ČSÚ uvádí, že je podíl vysokoškoláků v okrese Tachov podprůměrný a odpovídá tomu také

volební podpora strany v tomto okrese. Lze vyhodnotit, že se jedná o středně vysokou korelaci, která přispívá k podpoře strany.

Úplně nejvyšší vztah, ze všech ukazatelů, vyšel mezi volebními výsledky ODS a podílem podnikatelů v obci. Z tabulky č. 2 je zřejmé, že je korelace rovna číslu 0,413, což značí střední korelaci, avšak v porovnání se všemi ostatními indikátory se jedná o vysokou korelaci. S rostoucí mírou podnikatelů zastoupených v jednotlivých obcích se zvyšuje také volební výsledek strany. Opačně tomu je u klesající míry podnikatelů v obci, se kterou také souvisí snižující se volební podpora.

Posledním zkoumaným indikátorem autorka ve své práci zmiňuje vztah mezi volebními zisky strany a nezaměstnaností. Výsledek vyšel -0,125, kdy znaménko mínus v tomto případě značí zápornou korelaci. Ačkoliv se jedná o zápornou korelaci, je víceméně slabá, a tak nehraje významnou roli v rámci rozložení volební podpory. U obcí, jejichž podíl nezaměstnaných osob je nízký, lehce rostou volební zisky, a naopak obce s vysokým podílem nezaměstnaných osob volební podporu lehce snižují. Nejnižší nezaměstnanost je již tradičně na Tachovsku a s tím souvisí také podpora strany, která je v tomto okrese jednou z nejslabších.

Tab. 2: Výsledky Pearsonova korelačního koeficientu indikátorů související s volební podporou ODS ve volbách do PS v roce 2017

	Volební účast	Počet obyvatel	Hustota zalidnění	Průměrný věk	Ženy	Vzdělání	Podíl podnikatelů v obci	Nezaměstnanost
ODS	0,308	0,051	0,184	0,014	0,052	0,366	0,413	-0,125

Zdroj: Český statistický úřad (2017), zpracováno autorkou

5.6 Faktory ovlivňující volební podporu TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

Pro zjištění volební podpory strany TOP 09 autorka využila stejných indikátorů, jako tomu bylo u strany ODS. Ke zkoumání vztahů mezi jednotlivými ukazateli a volebními výsledky byl opět využit Pearsonův korelační koeficient. Zkoumající indikátory byly následující – volební účast, počet obyvatel, průměrný věk, podpora dle pohlaví (ženy), podíl osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15 a více let, podíl podnikatelů v obci a nezaměstnanost.

První vztah, který zkoumá volební zisky strany TOP 09, je mezi volebními zisky a volební účastí. Výsledek korelační analýzy je 0,214 a to znamená slabou korelaci. Dle prvního a třetího kartogramu se tento výsledek potvrzuje. Nízká volební účast je zaznamenána například v okrese Tachov a stejně tak je tomu na Tachovsku také u volebních výsledků. Naopak v krajském městě Plzeň a v jeho okolí nebo v jižní části okresu Klatovy byla volební účast o mnoho vyšší a tím se zvyšovaly také volební zisky strany.

Druhým zkoumaným vztahem byl počet obyvatel a volební výsledky TOP 09. Korelační analýza tohoto vztahu je velmi slabá a dosáhla hodnot pouze 0,070. Štěpná linie centrum vs. periferie nebo město vs. venkov v tomto případě nebyla absolutně zaznamenána. Tato korelace je velice slabá, a proto nehraje roli kolik obyvatel se nachází v daném území. Nelze přesně určit, zda má strana vyšší podporu ve městech s vyšším počtem obyvatel nebo v obcích, kde počet obyvatel nepřesáhne číslo 500. V kartogramu č. 3 si lze povšimnout, že má TOP 09 vysokou podporu v krajském městě Plzeň, ve kterém se také nachází nejvíce obyvatel kraje, avšak okolní malé obce s nízkým počtem obyvatel volí stranu podobně. Obec Obora, ležící v okrese Tachov, měla v roce 2017 celkem 161 obyvatel, avšak podpora strany je v tomto okrese úplně nejvyšší. Okresní město Tachov mělo oproti Oboře počet obyvatel 13 072, ale volební výsledky TOP 09 byly v tomto případě velice nízké.

Vztah korelace mezi hustotou zalidnění a volebními zisky strany dosáhl záporné hodnoty -0,042. Záporná hodnota tohoto jevu značí, že čím více se snižuje hustota zalidnění, tím více klesají volební výsledky straně a naopak. Jelikož je výsledek velice slabý, opět nehraje skoro žádnou roli při zjištění determinantů volební podpory, jako tomu bylo u vztahu počtu obyvatel a volebních výsledků. Ani v tomto případě se nepotvrdily štěpné linie centrum vs. periferie a město vs. venkov.

Vztah ukazatele průměrného věku s volební podporou strany je opět velmi slabý. I tentokrát vyšla korelace záporná, s hodnotou -0,099. Výsledek této korelační analýzy opět nemá příliš velký vliv na rozložení volební podpory. Záporná hodnota zkoumaného jevu v tomto případě znamená, že při ubývajícím průměrném věku v jednotlivých regionech se slabě zvyšuje také volební podpora TOP 09.

Třetí nejnižší míra korelační analýzy je u vztahu volební podpory žen a volebních výsledků. Korelace vyšla kladná, avšak výsledná hodnota je pouze 0,069. I tady se jedná o slabou korelaci. Poměr žen nehraje roli ve výsledném zisku hlasů.

Nejpodstatnější vliv má na výsledky voleb z těchto zkoumaných indikátorů vztah podílu osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním na populaci ve věku 15 a více let a volebních výsledků strany TOP 09. Tentokrát je korelace kladná, s výsledkem 0,367. Nejedná se o vysokou korelaci, ale o středně silnou korelaci. Zdá se, že strana TOP 09 více cílí na vzdělané obyvatelstvo, avšak v tomto případě vždy nefunguje rčení „výjimka potvrzuje pravidlo.“ Obec Kaničky v okrese Domažlice má z tohoto okresu nejvyšší podíl osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním, ale podpora strany TOP 09 je v této obci nulová. Naopak pro obce Modravu, Horskou Kvildu nebo Prášily toto pravidlo platí. Ve všech třech obcích je podíl osob s ukončeným vysokoškolským vzděláním vysoký a také podpora strany TOP 09 je jednou z nejvyšších z celého Plzeňského kraje.

Třetí nejvýraznější indikátor, který má vliv na podporu strany, je podíl podnikatelů v obci. Oproti straně ODS není korelace taková, výsledek vztahu podílu podnikatelů v obci a volebních výsledků nabývá hodnot 0,190. TOP 09 má ze strany podnikatelů podporu. Na Klatovsku se vyskytuje velký počet podnikatelů v obcích, ve kterých je potvrzena podpora strany TOP 09. I přesto se vyskytují výjimky, jako na příklad obec Čilá, ve které je nejvyšší podíl podnikatelů v obci, ale podpora TOP 09 ze strany této obce je nulová.

Jako poslední zkoumala autorka indikátor nezaměstnanosti. Vliv tohoto ukazatele je velmi slabý. Výsledek korelace mezi nezaměstnaností a volebními výsledky je -0,062. Korelace je záporná, což znamená, že se v obcích s nízkým podílem nezaměstnaných osob volební podpora strany snižuje. Korelace je slabá, a proto má minimální vliv na rozložení volební podpory TOP 09.

Tab. 3: Výsledky Pearsonova korelačního koeficientu indikátorů související s volební podporou TOP 09 ve volbách do PS v roce 2017

	Volební účast	Počet obyvatel	Hustota zalidnění	Průměrný věk	Ženy	Vzdělání	Podíl podnikatelů v obci	Nezaměstnanost
TOP 09	0,214	0,070	-0,042	-0,099	0,069	0,367	0,190	-0,062

Zdroj: Český statistický úřad (2016), zpracováno autorkou

5.7 Srovnání faktorů ovlivňující volební podporu ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji

U obou stran byly zkoumány stejné indikátory, které by mohly mít vliv na volební podporu obou politických stran. Data byla též čerpána za stejné roky. Výsledky vztahů mezi jednotlivými ukazateli byly pro obě strany velmi podobné. Ani u jedné strany nebyly tak silné, aby dostatečně určily volební podporu. Vyšší korelace však vyšly u většiny ukazatelů pro ODS oproti TOP 09. Obě strany mají podporu velmi podobnou. Nejsilnější korelace vyšly pro obě zkoumané strany mezi vztahem vzdělání a volebními zisky a u vztahu podílu podnikatelů v obci s volebními výsledky.

V tomto případě se nepotvrdila štěpná linie město vs. venkov. ODS nestojí na straně pouze velkých měst a TOP 09 není v tomto případě pouze jako obránce vesnic a malých obcí. Tento fakt se alespoň pro Plzeňský kraj nepotvrdil, jelikož výsledky vztahu počtu obyvatel s volebními výsledky a vztahu mezi hustotou zalidnění a volebními výsledky byly pro obě strany velmi slabé.

Jedná se o dvě pravicové strany, které jsou si v mnoha věcech velmi podobné. Odlišnosti jsou viditelné spíše v jejich programu. Největší rozdíl se dá mezi stranami vyzorovat v přístupu k současné podobě evropské integrace. Podle ODS je podoba evropské integrace příliš centralistická a řídicí stát. Oproti tomu TOP 09 tuto podobu uznává bez podmínek.

Jak už autorka zmiňuje v úvodu, strany se v určitých názorech odlišují, nejedná se však o příliš banální rozdíly, a to bude důvodem, proč se do voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR konané v roce 2021 spojily v jednu z nejsilnějších pravicových stran.

V tomto případě se potvrzuje zjištění Bernarda (2014), který ve své práci uvádí silnou podporu strany ODS od podnikatelů, osob samostatně výdělečně činných a vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Korelační analýza tento fakt potvrzuje, jelikož strana opravdu získává největší podporu právě od těchto zmíněných skupin. Naprosto nejvyšší korelace ze všech zkoumaných vyšla u podílu podnikatelů v obci a následně u vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva. Pro stranu TOP 09 byly výsledky velmi podobné, což bude důvodem, že obě strany staví na velice podobných ideologických základech.

Rozložení voličské podpory u žen v obou případech nehraje roli. Korelace se u tohoto zkoumaného indikátoru nepotvrdila, a proto můžeme říct, že mají strany podobně rozloženou volební podporu od obou pohlaví.

Zajímavý je výsledek volební účasti, který mezi ostatními indikátory vyšel středně silný. V tomto případě to znamená, že čím vyšší volební účast v jednotlivých regionech byla, tím větší byla podpora obou zkoumaných stran.

Výsledky vztahů nezaměstnanosti a volebních zisků jsou taktéž velmi slabé pro obě strany. Na skupinu voličů, kteří jsou dlouhodobě nezaměstnaní a ucházejí se o zaměstnání, ani jedna ze zkoumaných stran necílí, a to právě proto, že se snaží zacílit spíše pracující podnikatele nebo OSV4. Korelace je pro tento indikátor velmi slabá. Nezaměstnanost nijak neovlivňuje rozložení volební podpory ODS a TOP 09.

Závěr

V této bakalářské práci byla popsána volební geografie a rozmístění územní diference volební podpory stran ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 v Plzeňském kraji.

Práce se nejvíce věnovala volební podpoře dvou pravicových stran, kterými byly ODS a TOP 09, na území Plzeňského kraje. Cílem práce bylo analyzovat rozložení volební podpory vybraných stran počítaje identifikace osmi indikátorů, které na obě strany mají největší vliv. Volební výsledky byly přeneseny do šestnácti kartogramů. Dva kartogramy byly vytvořeny na základně Plzeňského kraje a zbylých čtrnáct bylo přiblíženo dle okresů a jednotlivých stran.

K vysvětlení vztahů mezi volebními výsledky a indikátory byl využit Pearsonův korelační koeficient. Územní rozložení volební podpory ODS a TOP 09 ve sněmovních volbách v roce 2017 v Plzeňském kraji bylo zmapováno. K tomu posloužily kartogramy a tabulky, které autorka vytvořila.

Dle výsledků vyplývá, že má ODS, oproti straně TOP 09, vyšší podporu ze strany svých voličů. U obou politických stran však byly volební výsledky nižší než ve volbách v roce 2013.

První výzkumná otázka se zabývá indikátory, které mají největší dopad na rozložení volební podpory. Dle Pearsonova korelačního koeficientu bylo zjištěno, že nejvyšší vliv na volební rozložení má vztah mezi vysokoškolsky vzdělaným obyvatelstvem a volebními výsledky, a to pro obě strany. U ODS měl o něco vyšší vliv na volební podporu vztah mezi podílem podnikatelů v obci a volebními výsledky. Dlouhodobě je strana podporována z řad podnikatelů a živnostníků. U TOP 09 se výrazněji projevil vliv vztahu volební účasti a volebních výsledků.

Druhá výzkumná otázka zkoumala analogii rozložení volební podpory. Ta je ve většině případech podobná. Obě skupiny cílí na stejné skupiny voličů, což je znatelné ve druhé a třetí tabulce. Ani jedna ze zkoumaných stran necílí na skupinu voličů, kteří se ucházejí o zaměstnání. Své voliče nerozdělují do skupin dle pohlaví, naopak cílí na své voliče bez rozdílu pohlaví. Nejvíce se zajímají o podnikatele a osoby samostatně výdělečně činné nebo na osoby s ukončeným vysokoškolským vzděláním.

Ve třetí výzkumné otázce se autorka zabývala rozložením volební podpory stran dle velkých a malých obcí. Ani u jedné strany se nijak výrazně neprojevíly teorie štěpných linií město vs. venkov nebo centrum vs. periferie. Výsledky pro hustotu zalidnění či počet obyvatel ve vztahu k volebním výsledkům byly velmi slabé. V Plzeňském kraji nelze přesně určit, zda strany cílí spíše na velká města nebo malé obce. U ODS je viditelná podpora v krajském městě Plzeň, ale zaznamenána je také v okolních obcích, která mají do 500 obyvatel. Totéž lze říci i pro stranu TOP 09. Pokud by byl tento indikátor zkoumán pro celou Českou republiku, štěpné linie by se zde nakonec projevit mohly, avšak pro Plzeňský kraj tento fakt vysledován nebyl.

Ve čtvrté výzkumné otázce autorka zjišťuje, zda má ODS větší podporu mezi voliči než TOP 09. Tento fakt byl potvrzen již z volebních výsledků. ODS má ve většině obcí Plzeňského kraje silnější podporu ze stran voličů. Výsledky, které zaznamenávají demokraté, jsou v některých případech až o polovinu větší než u TOP 09. ODS staví na dlouholetých základech. Strana funguje na české politické scéně řadu let, a tak není divu, že si získala mnoho svých příznivců. Jak už vypovídá z názvu, TOP 09 vznikla v roce 2009. Právě to, že strana funguje teprve pár let, může být rozhodující pro voliče, kteří ve volbách váhají mezi pravicovými stranami.

Ve sněmovních volbách z roku 2017, jak už bylo řečeno, zaznamenaly obě strany pokles oproti volbám předchozím. Strany se proto rozhodly pro nadcházející volby, které se budou konat v říjnu 2021, spojit v trojkoalici SPOLU ještě s KDU-ČSL.

Seznam použitých zdrojů

Agnew, J. (1996). Mapping politics: how context counts in electoral geography. *Political Geography*. 15(2), 129–146.

Bernard, J. (2014). Historické faktory jako vysvětlení prostorových vzorců volebního chování v postkomunistickém období. In T. Kostelecký a kol., *Koho volí Vaši sousedé? Prostorové vzorce volebního chování na území Česka od roku 1920 do roku 2006, jejich změny a možné příčiny* (s. 133–138). Praha, Česko: Sociologické nakladatelství (SLON).

Bernard, J., & Kostelecký, T. (2014). Prostorový kontext volebního chování – jak působí lokální a regionální prostředí na rozhodování voličů. *Sociologický časopis*. 50(1), 3–28.

Bernard, J., Kostelecký, T., & Šimon, M. (2014). Existují prostorové kontextové vlivy na volební chování i v relativně nacionalizovaném stranickém systému? Příklad Česka. *Geografie*. 119(3), 240–258.

Blažek, J., & Kostelecký, T. (1991). Geografická analýza výsledků parlamentních voleb 1990. *Sborník České geografické společnosti* (s. 1–14). Praha, Česko: Academia.

Borneman, E. (2016). The Map that Started the Red and Blue Election Map Trend. *Geographyrealm*. Dostupné z: <https://www.geographyrealm.com/us-election-maps-tend-red-blue/>

Čerba, O. (2007). *Geografie voleb*.
http://geomatika.kma.zcu.cz/studium/sgg/Materialy/Geografie_voleb.pdf

Červenka, J. (2006). Současný stranický systém z perspektivy konfliktních linií. In D. Kunštát, *České veřejné mínění: výzkum a teoretické souvislosti*. (s. 115–138) Praha, Česko: Sociologický ústav Akademie věd ČR.

Evans, J. A. J. (2004). *Voters & Voting: An Introduction*. London, UK: Sage Publications. The Federal Returning Officer.

Flint, C., & Taylor, P. J. (2007). *Political Geography. World-Economy, Nation-State and Locality*. Harlow, UK: Pearson Education Limited, 5th ed.

Forest, B. (2017). Electoral geography: From mapping votes to representing power. *Geography Compass*, 12, 1–17.

Gregory, D., Johnston, R., Pratt, G., Watts, M., & Whatmore, S. (2009). *The Dictionary of Human Geography*. Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd, 5th ed.

Havlíček, T., Chromý, P., Jančák, V., & Marada, M. (2005). Vybrané teoreticko-metodologické aspekty a trendy geografického výzkumu periferních oblastí. In M. Novotná (Ed.), *Problémy periferních oblastí*, (6–24). Praha, Česko: Univerzita Karlova v Praze. Přírodovědecká fakulta.

Hloušek, V. (2007). Koncept konfliktních linií a problematika evropské integrace. *Sociologický časopis*, 43(2), 361–378.

Hloušek, V., & Kopeček, L. (2004). *Konfliktní demokracie. Moderní masová politika ve střední Evropě*. Brno, Česko: Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity.

Hloušek, V., Kopeček, L., & Šedo, J. (2018). *Politické systémy*. (2. vyd.) Brno, Česko: Barrister & Principal.

Johnson, M., Shively, W. P., & Stein, R. M. (2002). Contextual data and the study of elections and voting behavior: connecting individuals to environments. *Eletoral Studies*. 21(2), 219–233.

Johnston, R. J., & Pattie, C. J. (2006). *Putting Voters in Their Place: Geography and Elections in Great Britain*. Oxford, UK: OUP.

Johnston, R. J. (2009). Electoral geography. In D. Gregory et al., *The Dictionary of Human Geography* (s. 187–188). Oxford, UK: Blackwell Publishing Ltd. 5th ed.

Kopeček, L. (2005). Politické strany a stranické systémy ve srovnávací a teoretické perspektivě. In M. Strmiska a kol., *Politické strany moderní Evropy. Analýza stranicko-politických systémů* (s. 9–54). Praha, Česko: Portál s.r.o.

Kostecký, T. (1993). Volby očima geografa. In L. Sýkora, *Teoretické přístupy a vybrané problémy v současné geografii* (s. 167–186). Praha, Česko: Přírodovědecká fakulta Univerzity Karlovy.

Kostecký, T. (1994). Economic, Social and Historical Determinants of Voting Patterns. *Czech Sociological Review*. 2, 209–228.

Kostecký, T., & Čermák, D. (2004). Vliv teritoriálně specifických faktorů na formování politických orientací voličů. *Sociologický časopis*. 40(4), 469–487.

Kostecký, T., Mikešová, R., Poláková, M., Čermák, D., Bernard, J., & Šimon, M. (2014). *Koho volí Vaši sousedé? Prostorové vzorce volebního chování na území Česka od roku 1920 do roku 2006, jejich změny a možné příčiny*. Praha, Česko: Sociologické nakladatelství (SLON).

Kostecký, T., Mikešová, R., Poláková, M., Čermák, D., Bernard, J., & Šimon, M. (2015). *Geografie výsledků parlamentních voleb: prostorové vzorce volebního chování v Česku 1992-2013*. Praha, Česko: Sociologický ústav AV ČR.

Kunštát, D. (2006). *České veřejné mínění: výzkum a teoretické souvislosti*. Praha, Česko: Sociologický ústav Akademie věd ČR.

Lebeda, T., Linek, L., Lyons, P., Vlachová, K., & kol. (2007). *Voliči a volby 2006*. Praha, Česko: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Malcová, K. (2012). Lokální aspekt volební podpory kandidátů do Senátu Parlamentu ČR. *Sociologický časopis*, 48(2), 283–313. Praha, Česko: Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Matoušek, R., & Osman, R. (2014). *Prostor(y) geografie*. Praha, Česko: Karolinum.

Mikešová, R. (2015). Nejvýznamnější politické strany – program, představitelé a jejich zařazení do stranických rodin. In T. Kostecký a kol., *Geografie výsledků parlamentních voleb: vzorce volebního chování v Česku 1992-2013* (s. 29–46). Praha, Česko: Sociologický ústav AV ČR.

Novák, M. (2004). Typy vlád a jejich utváření. ČR v komparativní perspektivě. In M. Novák, T. Lebeda a kol., *Volební stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání* (s. 311–343). Plzeň, Česko: Aleš Čeněk s.r.o.

Novák, M., Lebeda, T., & kol. (2004). *Volební stranické systémy ČR v mezinárodním srovnání*. Plzeň, Česko: Aleš Čeněk s.r.o.

Pattie, C. J., & Johnston, R. J. (1990). Embellishment and detail? The changing relationship between voting, class, attitudes and the core-periphery division of Great Britain 1979-1987. In *Transactions of the Institute of British Geographers, New Series* sv. 15, č. 2 (s. 205–226).

Pechová, V. (2017). *Analýza přítomnosti manipulativních technik v materiálech politických stran Úsvit – Národní koalice a Svobody a přímé demokracie k tématu*

migrace (Bakalářská práce). Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Česká republika.

Pšeja, P. (2005). *Stranický systém České republiky. Politické strany a jejich vývoj 1989-1998*. Brno, Česko: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK).

Řeháková, B. (1999). Předčasné volby 1998: Volební chování různých skupin voličů. *Sociologický časopis*. 35(3), 311–334.

Taylor, P. J., & Johnston, R. J. (1979). *Geography of Elections*. London: Harmondsworth.

Thrift, Nigel. (1983). „*On the determination of social action in space and time.*“ *Environment and Planning D: Society and Space* 1, No. 1, 23–57

Zarycki, T. (1999). *The New Electoral Geography of Central Europe*. Budapest, Hungary: Open Society Institute.

Český statistický úřad (2017a). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS). Celkové výsledky hlasování*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps2?xjazyk=CZ>

Český statistický úřad (2017b). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS). Politické strany, politická hnutí a koalice postupující do skrutinia*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps52?xjazyk=CZ>

Český statistický úřad (2017c). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS). Přehled zisků mandátů*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps53?xjazyk=CZ&xv=1>

Český statistický úřad (2017d). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS). Výsledky hlasování za volební kraje*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017nss/ps6?xjazyk=CZ>

Český statistický úřad (2017e). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017. Přednostní hlasy pro kandidáty*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=4&xstrana=1>

Český statistický úřad (2017f). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017. Přednostní hlasy pro kandidáty*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://www.volby.cz/pls/ps2017/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=4&xstrana=20>

Český statistický úřad (2017g). *Volby.cz – Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky konané ve dnech 20.10. – 21.10.2017 (promítnuto usnesení NSS)*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://volby.cz/pls/ps2017nss/ps3?xjazyk=CZ>

Český statistický úřad (2017h). *ČSÚ a územně analytické podklady*. Dostupné 8. 5. 2021 z https://www.czso.cz/csu/czso/csu_a_uzemne_analyticke_podklady

Český statistický úřad (2018). *Volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR – 1. díl – 2017*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.czso.cz/csu/czso/volby-do-poslanecke-snemovny-parlamentu-cr-1-dil-2017>

Ministerstvo vnitra České republiky (2021). *Sbírka zákonů a Sbírka mezinárodních smluv*. Dostupné 26. 4. 2021 z http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=135/2017&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouv

ODS (2017a). *ODS – Silný program pro silné Česko*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://www.ods.cz/volby2017/program>

ODS (2017b). *ODS 2017 – Lídři kandidátek*. Dostupné 4. 5. 2021 z <https://www.ods.cz/volby2017/lidri>

ODS (2021). *Program – 4 pilíře*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.ods.cz/program/4-pilire>

Pirátská strana (2021). *Program*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.pirati.cz/program/>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky (1992). *Ústava České republiky*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Zelení (2021). *O nás*. Dostupné 26. 4. 2021 z <https://www.zeleni.cz/o-nas/>

Seznam tabulek

Tab. 1: Národní a průmyslová revoluce a konfliktní linie	14
Tab. 2: Výsledky Pearsonova korelačního koeficientu indikátorů související s volební podporou ODS ve volbách do PS v roce 2017	48
Tab. 3: Výsledky Pearsonova korelačního koeficientu indikátorů související s volební podporou TOP 09 ve volbách do PS v roce 2017	50

Seznam obrázků

Obr. 1: Volební účast ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji	27
Obr. 2: Volební podpora ODS ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji.....	29
Obr. 3: Volební podpora TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny v roce 2017 v Plzeňském kraji.....	32
Obr. 4: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Domažlice	33
Obr. 5: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Domažlice	34
Obr. 6: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Klatovy	35
Obr. 7: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Klatovy	36
Obr. 8: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-město	37
Obr. 9: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-město.....	38
Obr. 10: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-jih.....	39
Obr. 11: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-jih	40
Obr. 12: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Plzeň-sever.....	41
Obr. 13: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Plzeň-sever.....	42
Obr. 14: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Rokycany	43
Obr. 15: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Rokycany	44
Obr. 16: Volební výsledky ODS z roku 2017 v okrese Tachov	45
Obr. 17: Volební výsledky TOP 09 z roku 2017 v okrese Tachov.....	46

Seznam zkratek

ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČSÚ	Český statistický úřad
DSSS	Dělnické strany sociální spravedlnosti
EU	Evropská unie
KDU-ČSL	Křesťanská demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
např.	například
NATO	Severoatlantická aliance
ODS	Občanská demokratická strana
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
PS	Poslanecká sněmovna
SLDB	sčítání lidu, domů a bytů
SPD	Svoboda a přímá demokracie

Abstrakt

Bučanová, S. (2021). *Prostorová diferenciacie volební podpory ODS a TOP 09 v Plzeňském kraji ve sněmovních volbách v roce 2017* (Bakalářská práce), Západočeská univerzita v Plzni, Fakulta ekonomická, Česko.

Klíčová slova: prostorová diferenciacie, volební podpora, teorie konfliktních linií, ODS, TOP 09, Pearsonův korelační koeficient

Práce se zabývá prostorovou diferenciací volební podpory ODS a TOP 09 ve volbách do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2017 v Plzeňském kraji. Zkoumána byla volební podpora obou stran. S využitím Pearsonova korelačního koeficientu byly zjištěny vztahy mezi volebními výsledky zkoumaných stran a osmi různými ukazateli. Bylo vytvořeno celkem šestnáct mapových výstupů s volebními výsledky obou stran a jeden kartogram s volební účastí. V závěru práce bylo určeno rozložení volební podpory obou stran.

Abstract

Bučanová, S. (2021). *Areal differentiation of electoral support of parties ODS and TOP09 in the Pilsen Region during parliamentary elections in 2017*. (Bachelor Thesis). University of West Bohemia, Faculty of Economics, Czech Republic.

Key words: areal differentiation, electoral support, conflict theory, ODS, TOP 09, Pearson's correlation coefficient

The bachelor thesis deals with areal differentiation of electoral support of parties TOP 09 and ODS in the 2017 elections to the Chamber of Deputies of the Parliament of the Czech Republic in the Pilsen Region. The electoral support of both parties was explored. Using Pearson's correlation coefficient, the relationships between the election results of the surveyed parties and eight different indicators were found. A total of sixteen map outputs with election results of both parties and one cartogram with the turnout were created. Last but not least, the distribution of electoral support of both parties was determined.